

ANIJA VALLA ARENGUKAVA

2024-2029

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
1. ANIJA VALLA ARENGUEELDUSED JA VÄLJAKUTSED	4
1.1 ÜLDISELOOMUSTUS	4
1.2 RAHVASTIK	5
1.3 KEHRA KUI PIIRKONDLIK TÕMBEKESKUS	7
1.4 ANIJA VALLA ARENGUEELDUSED JA VÄLJAKUTSED	9
2. ANIJA VALLA ARENGUSTRATEEGIA	11
2.1 VISIOON JA MISSIOON	11
2.2 ANIJA VALLA LAIEMAD STRATEEGILISED EESMÄRGID	11
3. ANIJA VALLA OLUKORD JA ARENGUEESMÄRGID VALDKONNITI	12
3.1 ELU- JA LOODUSKESKKOND	12
3.2 ETTEVÕTLUS, TÖÖHÕIVE JA TURISM	16
3.2.1 Ettevõtlus ja tööhõive	16
3.2.2 Turism	19
3.3 HARIDUS	21
3.3.1 Alusharidus	23
3.3.2 Üldharidus	23
3.3.3 Huvitegevus ja huviharidus	23
3.4 KULTUUR, SPORT JA NOORSOOTÖÖ	25
3.4.1 Kultuur	25
3.4.2 Sport	26
3.4.3 Noorsootöö	26
3.5 SOTSIAALKESKKOND	29
3.5.1 Sotsiaalne kaitse	29
3.5.2 Tervishoid ja tervise edendamine	31
3.6 KOMMUNAALMAJANDUS JA TARISTU	32
3.6.1 Vesi ja kanalisatsioon	32
3.6.2 Teed	33
3.6.3 Ühistransport	34
3.6.4 Soojamajandus	34
3.6.6 Jäätmemajandus	35
3.7 VALLA JUHTIMINE JA KOGUKONNAD	39
3.7.1 Üldvalitsemine	39
3.7.2 Kogukonnad	40
4. ANIJA VALLA EELARVESTRATEEGIA	42
4.1. EELARVESTRATEEGIA OLEMUS	42
4.2. MAJANDUSPROGNOOS	42
4.3. TULUBAASI PROGNOOS	43
4.4. KULUDE PROGNOOS	45
4.5. FINANTSEERIMISTEGEVUS	46
4.6. FINANTSDISTSIPLIINI TAGAMISE MEETMETE TÄITMINE	46
5. ARENGUKAVA SEIRE	48
6. ARENGUKAVA LISAD	49

SISSEJUHATUS

Anija valla arengukava 2024-2029 eesmärk on sõnastada arenguprioriteedid, kaasajastada valdkondade hetkeolukorra kirjeldused ja tegevused ning tagada jätkusuutlik areng järgneval arengukava perioodil ja vastavus seaduses sätestatud nõuetele. Arengukava ajakohastamine on kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega (KOKS) sätestatud omavalitsuste kohustus, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava ja eelarvestrateegia iga aasta 15. oktoobri seisuga hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat.

Anija valla omavalitsuslik staatus kinnitati 16. jaanuaril 1992. aastal. Kohalike omavalitsuste volikogude valimiste tulemuste väljakuulutamise järel 20. oktoobril 2002. aastal ühines Anija vald Kehra linnaga. Oma praegustes piirides moodustus Anija vald haldusreformi läbiviimisel, kui ühines Aegviidu vallaga 22. oktoobril 2017. aastal. Arengukava koostamisel on võetud aluseks Anija valla varasemad arengukavad ning Anija valla turismi arengukava 2014-2020. Arengukava koostamisel on toetunud kohalikule identiteedile, omavalitsuse tugevatele külgedele ja võimalustele. Kõigis valdkondades on tehtud arengukava täiendamisel partnerlusel põhinevat koostööd, saadud sisendit ettepanekute näol vallas tegutsevatelt asutustelt ja isikutelt.

Käesolev Anija valla arengukava käsitleb aastaid 2024-2029 ning koosneb kuuest osast. Esiteks arengueelduste ja väljakutsete osa, kus iseloomustatakse Anija valla ruumilist paiknemist ja rahvastikku ning vaadeldakse tugevaid ja nõrku külgi. Teiseks valla arengustrateegia, mis sisaldab visiooni, laiemaid eesmärke ja tegevuskava eesmärkide saavutamiseks. Kolmandas osas kirjeldatakse hetkeolukorda, eesmärke ja tegevusi valdkonnapõhiselt ning tuuakse välja vastava valdkonna investeeringud lähiaastatel. Arengukava neljas osa on pühendatud eelarvestrateegiale ning viies käsitleb seiret. Sisukorra kuuenda punkti all tuuakse välja arengukava lisad, milleks on investeeringute kava ja eelarvestrateegia tabel.

1. ANIJA VALLA ARENGUEELDUSED JA VÄLJAKUTSED

1.1 Üldiseloostus

Joonis 1. Harju maakonna vallad haldusreformi järel aastal 2018. Allikas: Statistikaamet

Haldusreformi käigus ühinenud Anija ja Aegviidu vald moodustasid uue omavalitsusüksuse nimega Anija vald, mille pindala on 533 km² ning mis on oma territooriumi suuruselt neljas vald Harjumaal. Anija vald asub Harju maakonna kagupiiril, piirnedes Harju maakonna Kose, Raasiku, Jõelähtme ja Kuusalu vallaga, Järva maakonna Järva valla ning Lääne-Viru maakonna Tapa vallaga.

Valla haldusterritooriumist ca 50% on kaetud metsaga ning üle 3% on veekogude all. Territooriumist hõlmavad suure osa Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala ja Kõrvemaa maastikukaitseala. Lisaks eelpool mainitule on vallas veel Anija, Niinsoni ja Maapaju looduskaitseala ja muid vaatamisväärsusi; Soodla, Kaunissaare, Raudoja ja Aavoja veehoidlad (kokku 318 ha); jõed (neist suurimad Jägala, Soodla ja Mustjõgi), ojad ja kanalid.

Valda läbib Tallinn-Tapa raudtee ning kolm põhimaanteed: Kose-Jägala, Perila-Jäneda ja Piibe maantee. Vallas on kuus raudteepeatust: Nelijärve, Aegviidu, Mustjõe, Lahinguvälja, Kehra ja Parila.

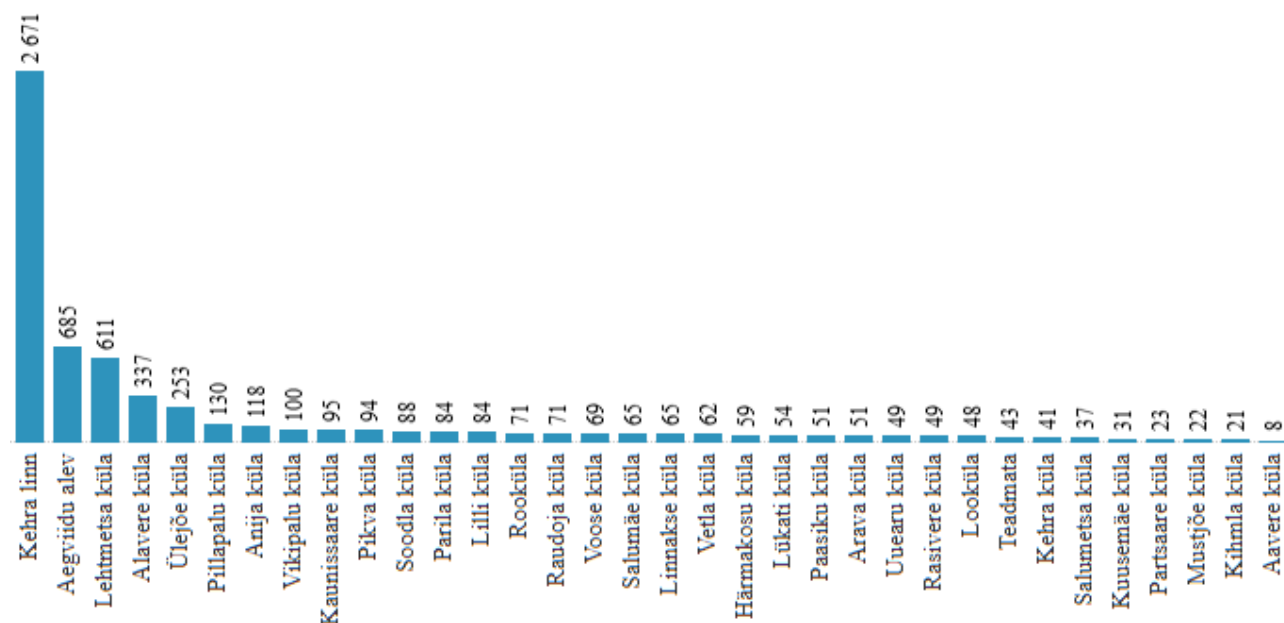
Anija valla asustus on ebaühtlane, mille ajalooliseks põhjuseks on eelkõige raudtee, mille ümber on tekkinud asustus, ja palju inimeste elupaigaks sobimatut sood ja raba.

Vallas on vallasisene linn Kehra, Aegviidu alev ja 31 küla, millest suuremad on Lehtmetsa ja Alavere. Kehra linnas on eristatavad vana- ja uusasula ning Põrgupõhja ja Ülejõe asumid. Valla administratiivkeskus paikneb Kehra linnas. Valla suurimateks asustusüksusteks on Kehra linn, Aegviidu alev, Lehtmetsa küla ja Alavere küla, kus elab enamik kogu valla elanikkonnast.

1.2 Rahvastik

Rahvastikuregistri andmetel on Anija valla rahvaarv 01.08.2025 aasta seisuga 6340 inimest, mehi on 3186 ja naisi 3154.

Rahvastiku asustustihedus on 11,90 inimest km² kohta.

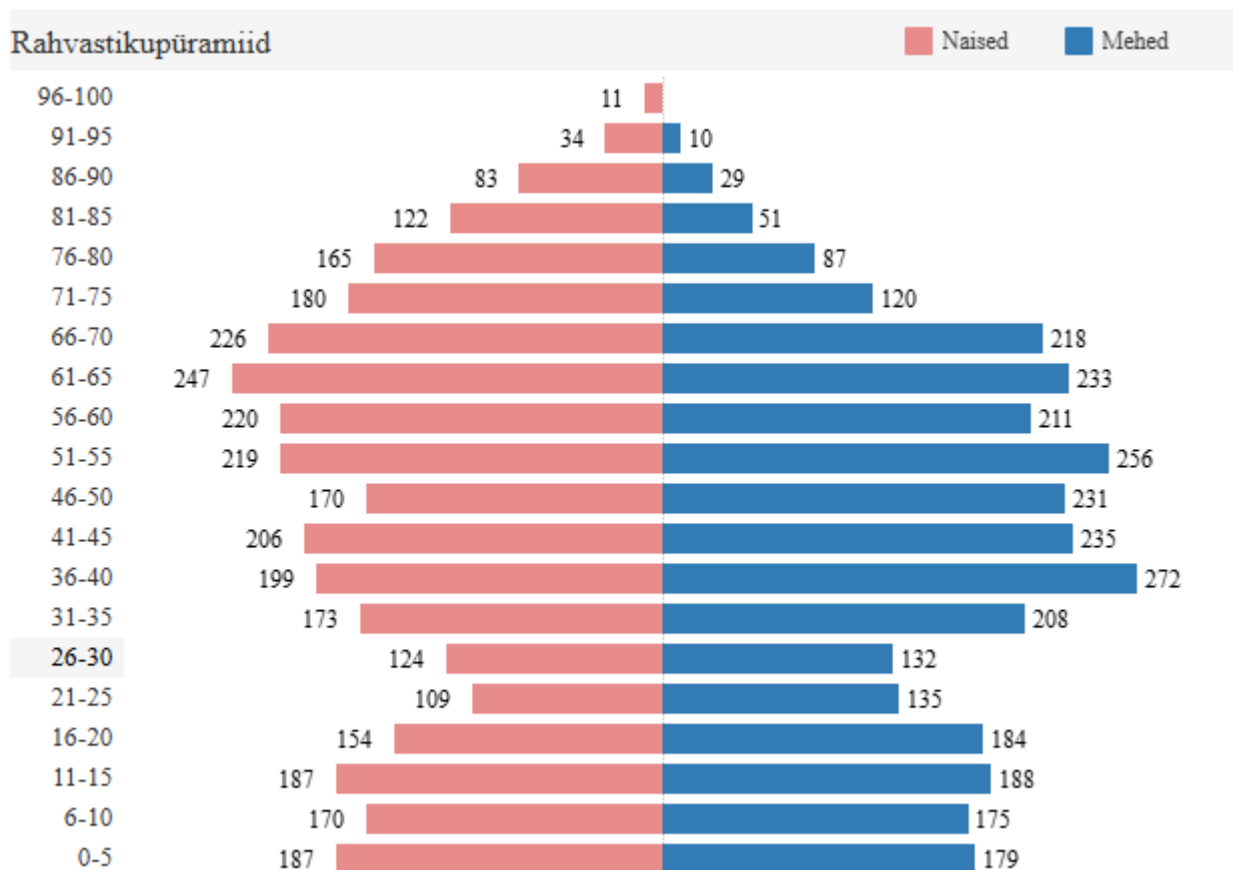
Joonis 2. Elanike arv Anija valla asulates 01.08.2025 seisuga. Allikas: Rahvastikuregister

Anija valla territooriumil elavate inimeste arv pööras kasvu suunas 2018. aastal, kuid alates 2024. aastast see taas langeb.

2025. aasta 1. jaanuari seisuga elas Anija vallas 6363 inimest ning 2024. aasta sama ajaga võrreldes on elanike arv muutunud 41 inimese võrra vähemaks.

Kõige aktiivsemalt lisandus elanikke Anija valda 2024. aasta detsembris (46). Kõige enam lahkujaid oli sama aasta septembris (37). Kõige enam sündis lapsi käesoleva aasta juulis (6). Kõige suurem suremus oli juunis (12).

Anija valla rahvastiku vanuselises struktuuris viimaste aastate lõikes järske muutusi ei ole toimunud. 2025. aasta 1. augusti seisuga iseloomustab seda alljärgnev joonis.

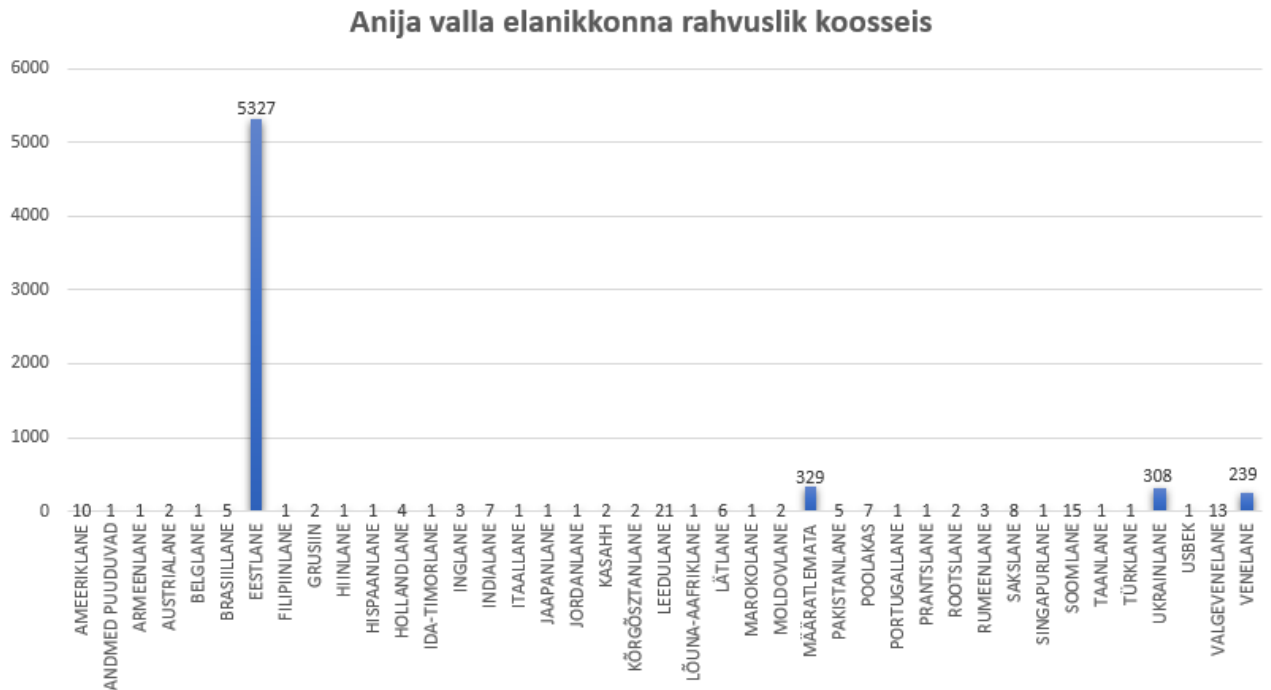

Joonis 3. Anija valla rahvastiku vanuseline struktuur seisuga 01.08.2025. Allikas: Rahvastikuregister

Kõige arvukamalt on Anija vallas 2025. aasta 1. augusti seisuga 61-65 aasta vanuseid elanikke (480), aasta tagasi oli kõige arvukamalt 36-40 aasta vanuseid elanikke. Käesoleval aastal on 36-40 aasta vanuseid elanikke 471. Järsult langeb elanike arv alates 71. eluaastast. Samuti on märgatav langus 31. aastaste ja nooremate elanike seas.

Anija vald on rahvuselt väga mitmekesine. 2025. aastal on meie elanikud määratlenud end 38 eri rahvusest. Kõige enam on eestlasi (5327), määratlemata kodakondseid (329), ukrainlasi (308) ja venelasi (239). Anija valla täpsuse aadressiga on märgitud 36 eestlast, 2 venelast ja 5 määratlemata kodakondsusega isikud.

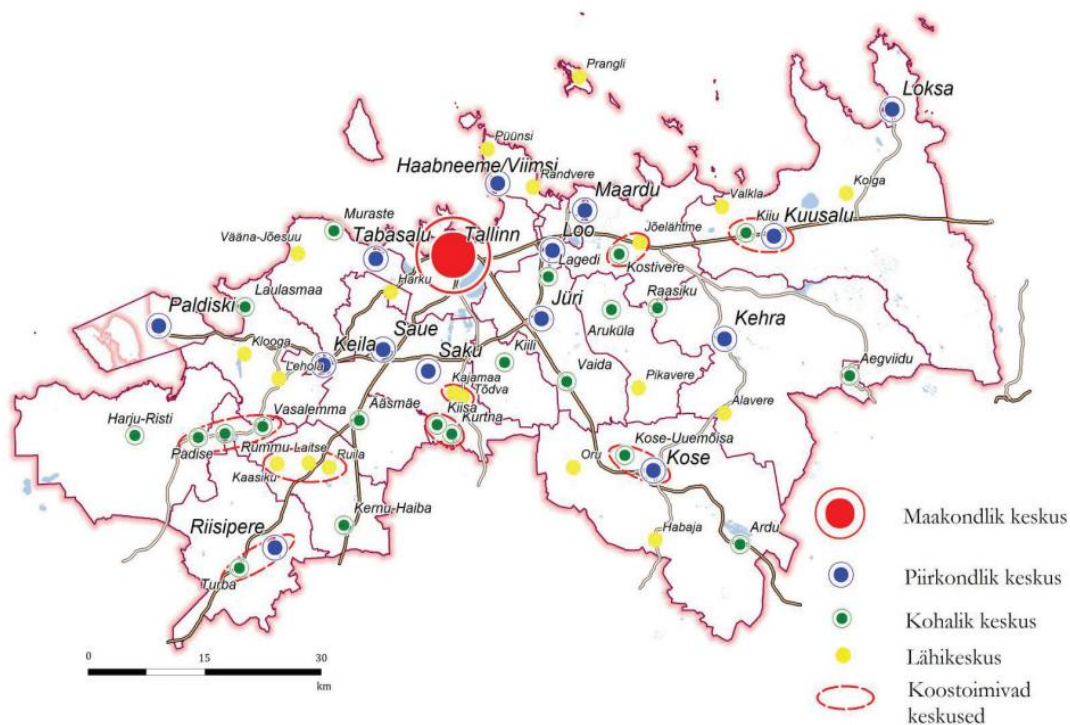
Anija valla rahvuselist koosseisu iseloomustab järgnev joonis.

Joonis 5. Anija valla rahvuslik koosseis 01.08.2025 seisuga *Allikas: Rahvastikuregister*

1.3 Kehra kui piirkondlik tõmbekeskus

Siseministeerium töötas seoses haldusterritoriaalse reformi läbiviimise vajadusega välja tõmbekeskuste kava. Tõmbekeskusena määratleti toimepiirkonna kesket linnalist asulat, mis on piirkonna elanike jaoks oluline pendelrände sihtkoht.

Joonis 6. Harjumaa tõmbekeskuste kaart 2018

Allikas: [https://hol.ee/docs/file/harju%20strat%20muudetud%2025 11 18.pdf](https://hol.ee/docs/file/harju%20strat%20muudetud%2025%2011%2018.pdf)

Tõmbekeskuste kava kohaselt tuleb piirata Tallinna haldusterritoriaalset laienemist ning rõhutada tugevate eeslinnaliste tõmbekeskuste säilimise vajadust, mis võimaldavad kvaliteetse elukeskkonna arengut ka väljaspool Tallinna halduspiiri. Harjumaa 17-st tõmbekeskusest toodi välja ühe ajaloolise tugeva keskuse ka Kehra linn. Olulised teeninduskeskused Anija vallas on Alavere ja Aegviidu - kohad, kus ei ole tingimata kättesaadavad kõik avalikud ja kaubanduslikud teenused, ent mis on siiski olulised teenuste kättesaadavuse tagamise seisukohalt ning kohalikul tasandil olulised tõmbekeskused.

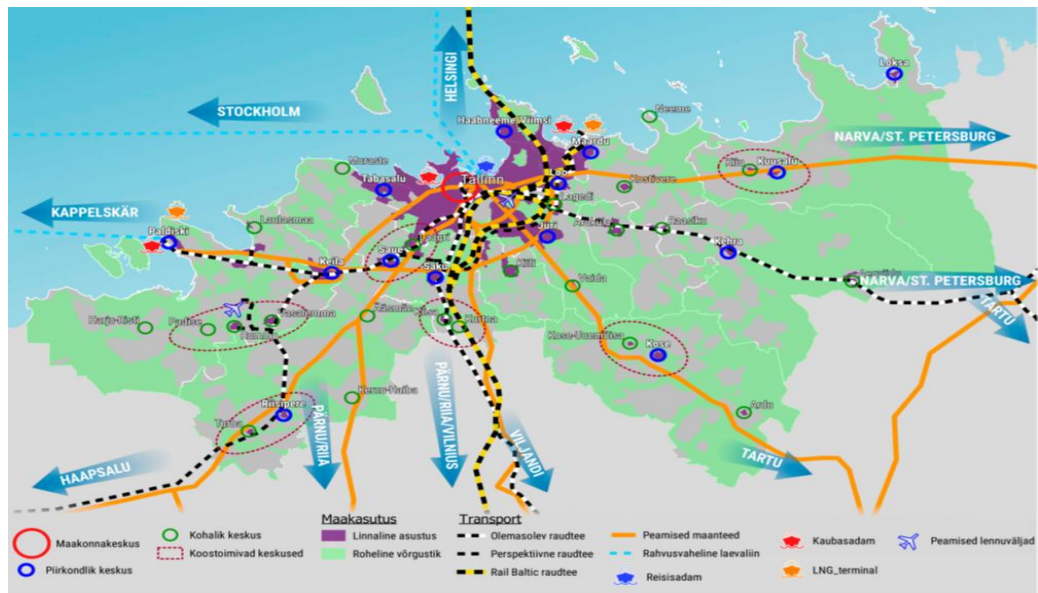
Anija valla südames – Kehra linnas – on inimese jaoks kõik vajalik olemas. Seal asuvad:

1. Hariduskeskus: Kehra Gümnaasium, kus õpivad nii eesti- kui muukeelsed lapsed; Kehra Kunstidekool, kus saab õppida nii muusikat kui kunsti; lasteaiad, kuhu järjekord praktiliselt puudub.
2. Avalikud teenused: ühistranspordisõlmed ja peatused, tervisekeskus, raamatukogu, rahvamaja, muuseum, spordikeskus ja staadion, sotsiaalkeskus, vallavalitsus.
3. Esmatasandi teenused: esmatarbekaupade poed, tanklad, apteegid, postkontor, autoremont, toitlustusasutused, sularaha- ja pakiautomaadid jms.
4. Kaunis elukeskkond: Kehra linna läbib looklev Jägala jõgi, linna ümbritsevad metsad, veehoidlad ja põllud. Kehra suvine haljastus ja talvine teehooldus on alati tagatud.

Kehra linn, kus inimene saab tarbida talle vajalikke teenuseid, on Anija valla elanikele maksimaalselt 30 minuti autosõidu kaugusel. Kehrast Tallinnasse pääseb mugavalt rongiga. Näiteks rahvusvahelise haardega Ülemiste innovatsioonilinnakusse viib kiirrong 19 minutiga. Külades elavatele inimestele on eelloetletud teenused Kehras kättesaadavad tänu vallasisesele transpordile.

Õigete strateegiliste otsuste korral on Kehra linnal kui tõmbekeskusel suur potentsiaal rahvaarvu kasvatamiseks järgnevatel aastatel.

Harju maakonna arengustrateegia 2040+ tegevusvaldkonnad on seotud kohalike omavalitsuste arengukavadega visiooni, arengueesmärkide ja seadusega omavalitsustele pandud ülesannete kaudu. Konkreetselt on kohalike omavalitsuste arengukavad, sh eelarvestrateegia, seotud strateegia nelja-aastase tegevuskavaga.

Joonis 7. Harju maakonna arengustrateegia 2040+ ruumiline joonis

Allikas: https://www.hol.ee/docs/file/HMAS_26_04_2023.pdf

1.4 Anija valla arengueeldused ja väljakutsed

Käesolevas osas analüüsitakse valla kui terviku hetkeolukorda.

Anija valla arengueeldused

1. Soodne asukoht ja head ühendusvõimalused Tallinnaga.
2. Soodsad tingimused ettevõtluse arenguks.
3. Heade eeldustega põllumajanduspiirkond ja maapiirkondade asustuse säilimine.
4. Kaunis looduskeskkond.
5. Piisavalt maad elamuehituseks.
6. Turvaline elukeskkond.
7. Tugevad ja aktiivsed kogukonnad.
8. Pikaajaline rahvakultuuri ja spordi viljelemise traditsioon.
9. Arenenud sotsiaalhoolekande süsteem.
10. Tugev haridusvõrgustik.
11. Stabiilsed olemasolevad tööandjad.
12. Soodsad kinnisvara hinnad.
13. Asustustihedus on Harjumaa keskmisest väiksem, tagades hajaasustuses privaatsuse.
14. Kehra, Alavere ja Aegviidu on olulised piirkondlikud tõmbekeskused.

Anija valla väljakutsed

1. Horizon Tselluloosi ja Paberi Aktsiaseltsile kuuluvast tselluloosi- ja paberivabrikust lähtuvad keskkonnamõjud.
2. Ühistranspordi probleemid keskusest kaugemale ja valla territooriumil liikumiseks, kogumislainide vähesus rongi kasutamiseks.

3. Nõrk ettevõtlus ja ettevõtjate vaheline koostöö, kvalifitseeritud tööjõu puudus.
4. Turismivaldkonna ettevõtluse nõrk areng, arvestades valla looduskeskkonda.
5. Madalam palgatase võrreldes Tallinna ja selle lähiümbrusega.
6. Rahvastiku vananemine.

Anija valla võimalused

1. Euroopa Liidu fondide suurem kaasamine investeringutesse.
2. Väärtushinnangute muutmine säästva arengu, loodusliku mitmekesisuse, keskkonna puhtuse saavutamiseks.
3. Vabaühenduste tegevuse aktiveerimine elukeskkonna parandamiseks.
4. Uue elamuehituse arendamine.
5. Paremate ühistranspordi ühenduste loomine.
6. Valla tuntuse suurendamine, sh kultuuri- ja spordiürituste kaasabil.
7. Hea elukeskkonna loomine – kergliiklusteede ja puhkealade rajamine, teekatete ja tänavavalgustuse uuendamine.
8. Elanikele kaugtöö võimaldamine ülikiire interneti leviala rajamisega.
9. Elanike kampaaniate korraldamine, mille eesmärk on saada registrisse juurde vallakodanikke.

Ohutegurid Anija valla arengule

1. Tööealise elanikkonna vähenemine ja selle mõju tulubaasile.
2. Riigi regionaalpoliitika kontseptsiooni puudumise mõju valla arengule.
3. Olemasolevate pikaajaliste tööandjate kadumine.
4. Väljaränne.
5. Tallinna lähedus.
6. Ümbritsevad tugevad tõmbekeskused.
7. Kaitseväge keskpõlügenoon (Soodla harjutusväli).

Arengueelduste kokkuvõte

Anija valla arengueeldusteks on soodne asend liiklusmagistraalide ja Tallinna linna suhtes, mis annavad hea võimaluse investeringute sissevooluks ja ettevõtluse arenguks ning uue elanikkonna sisseändeks. Elanikkonna sisseändeks loob soodsad tingimused ka elamuehituseks piisava maa olemasolu, kinnisvara soodsad hinnad, vähene kuritegevus ja tugeva haridusvõrgu olemasolu. Anija valla tugevaks küljeks võib lugeda looduslikku keskkonda ning häid eeldusi maamajanduslike ja turismi ettevõtete arenguks.

Anija valla võimaluseks on maksimaalselt ära kasutada erinevaid välisfinantseeringuid, mille abil saab parandada taristu kvaliteeti ja elavdada kohaliku elukeskkonna arengut. Senised suurimad välisfinantseeringute abil renoveeritud objektid on Kehra linna, Lehtmetsa, Alavere, Anija, Lilli, Voose külade ja Aegviidu alevi ühisveevärk ja kanalisatsioon ning rekonstrueeritud tänavavalgustus, 2018. aastal valminud Aegviidu spordihoone, Aegviidu–Kõrvemaa kergliiklustee, Kehras esmatasandi tervisekeskus. Ehitatud on Kehra linna uus Lastetare lasteaed (valmis 2022) ning Alaveres rekonstrueeritud Mõmmila lasteaed ja Alavere kool, Aegviidu Kooli lasteaiahoone rekonstrueeriti 2024. aastal. Toetuste abil on 2019-2020 aastatel täielikult renoveeritud ka Aegviidu depoohoone, mis sai nimeks Aegviidu Tervisedepoo ja augustis 2020. aastal avati renoveeritud Anija mõis. 2025. aastal alustatakse Kehra linnas toetatud elamise maja ehitusega ja Kehra gümnaasiumisse on kavas paigaldada ligipääsetavuse tagamiseks lift.

Oluline on suunata kõik võimalused kohaliku elu- ja ettevõtluskeskkonna kvaliteedi parandamisele ja mitmekesistamisele, mis tooks valda juurde nii uusi elanikke väljastpoolt kui väldiks elanikkonna väljarännet.

2. ANIJA VALLA ARENGUSTRATEEGIA

2.1 Visioon ja missioon

Anija valla arenguvision aastaks 2028

Anija vald on kiiresti arenev kaasaegse elukeskkonnaga majanduslikult mitmekesine ja aktiivsete kogukondadega omavalitsus, kus elanikele on tagatud konkurentsivõimeline haridus ja sotsiaalne turvalisus.

Anija vallavalitsuse missiooniks on

Valla elu- ja ettevõtluskeskkonna arendamine ning tingimuste loomine kodulähedase hea hariduse ja inimest väärtustava sotsiaalteenuse saamiseks.

2.2 Anija valla laiemad strateegilised eesmärgid

Anija valla arenguprioriteet on valla elanikud ja elanike juurdekasv ning neile vajalike tingimuste loomine. Eesmärgi saavutamiseks hoiame oma olemasolevaid tublisid töötajaid ning jätkame teiste arengustrateegias sõnastatud tegevustega.

Anija valla visiooni elluviimiseks on püstitatud kolm laiemat valdkonnaülest eesmärki, mida toetavad valdkondlikud strateegilised eesmärgid ja tegevused.

1. Suurepärane elu- ja ettevõtluskeskkond.
2. Kodulähedane hea haridus ja kultuurielu.
3. Inimest väärtustav sotsiaaltoetuskorraldus.

Anija valla hetkeolukord ja arengueesmärgid valdkondade järgi on tihedalt seotud laiemate eesmärkidega ja täpsemalt kirjeldatud järgmises peatükis, jagatuna seitsmeks valdkonnaks alljärgnevalt:

1. Elu- ja looduskeskkond.
2. Ettevõtlus, tööhõive ja turism.
3. Haridus.
4. Kultuur, sport ja noorsootöö.
5. Sotsiaaltoetuskorraldus ja tervishoid.
6. Kommunaalmajandus ja taristu.
7. Valla juhtimine ja kogukonnad.

3. ANIJA VALLA OLUKORD JA ARENGUEESMÄRGID VALDKONNITI

Arengustrateegia osa sätestab konkreetsed arengusuunad ja meetmed tegevusvaldkondade kaupa, mis on vajalikud Anija valla arenguvisiooni realiseerimiseks.

3.1 Elu- ja looduskeskkond

Hetkeolukord

Valla pindalast ligikaudu 50% on kaetud metsaga ning üle 3% on veekogude all. Anija valla territooriumil asuvad Raudoja, Aavoja, Kaunissaare ja Soodla veehoidlad. Lisaks Jägala jõeale paiknevad vallas ka Tarvasjõgi, Jänijõgi, Mustjõgi, Jõelähtme ja Soodla jõed.

Valla territooriumil on Harju maakonna teemaplaneeringuga "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" määratud neli väärtuslikku maastikku: Põhja-Kõrvemaa, Soodla, Aegviidu-Nelijärve ja Voose. Kaitsealadest asuvad vallas Tuha dendraarium, Anija looduskaitseala, Anija mõisa park, Matsi dendraarium, Pikva mõisa park, Alavere mõisa park, Maapaju looduskaitseala, Niinsoni looduskaitseala ja Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala ning Kõrvemaa maastikukaitseala. Täiendavalt on Natura 2000 loodusaladeks määratud Anija, Parila, Maapaju ning Natura 2000 loodus- ja linnualaks Kõrvemaa. Riikliku tähtsusega maardlaid vallas ei asu. Olulisteks maavaradeks Anija vallas on liiv, kruus ja turvas.

Seoses Venemaa kallaletungiga Ukrainale on tekkinud Kaitseministeeriumil terav vajadus teatud päevadel aastas kasutada kogu Soodla harjutusvälja ja Keskpõlvikooni ala. Anija vald seisab kohalike elanike turvalisuse kaitse eest, kuna harjutusvälja kasutamisega (suurekaliibrilised relvad) kaasneb oluline häiring – eeskätt müra, aga ka vibratsiooni ja tihenenud liikluskoormuse näol, mida ei ole võimalik harjutusvälja eesmärgipärasel kasutamisel vältida ja millega võib seetõttu kaasneda elukvaliteedi langus harjutusvälja piirkonna elanikkonna jaoks.

Vajalik on Kehra linna, Aegviidu alevi ja külade haljasalade planeerimine ja nende kujundamine sellest lähtuvalt. Keskustes on küll piisavalt kõrghaljastust, kuid seni on maastiku kujundamisega vähe arvestatud. 2025. aastal valmis Kehra pargi keskosa detailplaneering, mille ellu rakendamine on vajalik esimesel võimalusel, kuna aitab tõsta piirkonna mainet.

Anija valla kui elukeskkonna kvaliteedi tõstmisel on oluliseks avalikku ruumi risustavate hoonete välisilme korrastamine. Selleks planeeritakse tõhustada järelevalvet ja korraldada erinevaid kampaaniaid. 2023. aastal lammutati Kehra linnas Metsa põik 2 kuurid. Järgnevatel aastatel on plaanis lammutada Kehra linnas Laste põik kuurid ja utiliseerida vanad gaasipaigaldised, millega on 2025. aastal juba algust tehtud.

Euroopa Komisjon aitab ELi liikmesriikidel kavandada ja rakendada reforme, mis toetavad rohepööret ja aitavad saavutada Euroopa rohelise kokkuleppe eesmarke. Rohepöörde tähendab kompleksset suunamuutust senises majandus- ja toimetumisel, sisaldades mh suundi primaarenergia tõhusamaks kasutamiseks, taastuvenergia laiaulatuslikumaks kasutuselevõtuks, tarbimise säästlikumaks muutmisel (hoonete rekonstrueerimine, transpordisektori jalajälje vähendamine jm tarbimise vähendamine), uute tehnoloogiate rakendamiseks jpm. Rohepöörde üheks eelkõige ettevõtlust puudutavaks alaliigiks on ringmajandus, mis on ka Eesti keskkonnapoliitika oluline arendussuund. Ringmajanduse programmi eesmärk on toetada keskkonnakorralduse, jäätmete, maapõue ja kemikaalidega seotud teadus-arendustegevusi, ressursi tõhusamat kasutamist,

ringmajanduse põhimõtete kasutusele võtmist, jäätmete ja heitmete tekke vältimist ning tegevuste keskkonnamõju vähendamist, ringmajanduse valdkonnas teadlikkuse tõstmist ning jätkusuutliku tarbimise ja tootmise lahenduste välja töötamist ja laiemat kasutust. Muutuv kliima tekitab järjest enam muresid eriti tiheasustuses: sagedased paduvihmad ja üleujutused muudavad tänavad läbimatuks ning tekitavad varalist kahju, samas kui kuumal suveajal kütab 50-kraadine asfaldipind linnaruumi. Üha rohkem on piirkondi, kus suviti on mure joogivee nappusega, tormide ajal ei pea vastu sajuvee- ja kanalisatsioonisüsteemid. Rohepöörde foonil on Anija vallas koostamisel energia- ja kliimakava, mis mh sisaldab meetmeid rohepöörde rakendamiseks ning kliimamõjudega kohanemiseks kohalikul tasandil. Energia- ja kliimakava kaudu toetatakse tegevusi, mida kliimamuutuste olukorras oleks igal juhul vaja. Näiteks saab linnaruumis elurikkust suurendada, maandada kliimariske. Energia- ja kliimakava alusel valmib tegevuskava, mille alusel saab toetada ka lisaks kliimateadlikkuse tegevusi: kliimakoolitusi ja kogukonna kaasamisüritusi, rakendusuuringu elluviimist jpm. Samuti jätkata Kehra kalmistu rajamise vajaduse väljaselgitamist.

Anija vallas, aga eriti Kehra linnas ning Aegviidu alevis on nõudlus uute elamispindade järele olemas. Kinnisvaraarendajad ei ole varem pidanud Kehra linna uuselamuarendusteks oluliseks asukohaks. Alates 2022. aastast on Anija vallas aktiveerunud elamumajanduse areng.

Kehra linnas on arendamisel 28-st elamukrundist koosnev Lille uuselamurajoon, 2024. aastal valmis esimene kortermaja kolmest Kehra-Aia uusarenduse 15-korteriga majast. Kehra südames Aia tänavas on 2025. aastal valminud kolmest A-energiaklassiga ridaelamust ja kahest paarismajast koosnev uusarendus „Kehra arendus“.

Elamupiirkondade arendamiseks taotles Anija vald riigilt maad munitsipaalomandisse ning elluviimisel on detailplaneering Kehra linnas Mulla tn 6 maaüksusel (8 elamukrunti) ning Kehra linnas raudtee, Põhja, Mulla ja Salo tänavate ning Kose mnt 2a, 2b maaüksusega piirneval alal, mille kohaselt rajatakse neli korterelamut ja neli ridaelamut ning ärihoone. 2023. aastal oksjoni käigus müüdi üheksa kinnistut OÜ-le Ruum Invest, kellel on kohustus ala välja arendada 10 aasta jooksul. Edaspidi on plaanis Keskuse tn 6 ja 8 kinnistute arendamiseks taotleda riigilt maad munitsipaalomandisse ning teostada detailplaneering. 2024. aastal alustati Põhja - Mulla tänaval esimese kortermaja vundamendi ehitust. Jakobsoni tn üksikelamute krundid on leidnud uue omaniku ja väljastatud on ka esimesed ehitusload. 2025. aastal on plaanis algatada detailplaneering Keskuse tn 8 (20 ha).

Vallale on oluline, et toimuks pidev tegevus kinnistute arendamisel, et vastata suurenenud nõudlusele. Kõige aktiivsem huvi on hetkel hajaasustuspriirkondades, kus olemasolevaid kinnistuid soovitakse jagada uute elamukohtade moodustamiseks. Selliseid lahendusi viiakse ellu projekteerimistingimuste alusel.

Kokkuvõttes on Anija vald viimastel aastatel jõuliselt tegelenud nii olemasoleva kinnisvara korrastamise, võõrandamise kui ka uute elamualade planeerimisega. Need sammud toetavad piirkonna elamumajanduse arengut ja loovad eeldused uute perede piirkonda tulekuks.

Aegviidu piirkonnas on elluviimisel neli uuselamuarendust eramute rajamiseks.

Strateegiline eesmärk: Anija valla elukeskkonna kvaliteedi parandamine ning omavalitsuse haldussuutlikkuse tõstmine.

Meede 1: elamumajanduse areng

Tegevused:

1. Vallale kuuluva elamufondi korrastamine.
2. Jäätmemajade, süvamahutite ja parklate arendamine koostöös kogukondadega ning arendajatega.
3. Vallale kuuluvatele kasutuseta hoonetele ja kinnistutele kasutusotstarbe leidmine või kinnisvara võõrandamine.

4. Uuselamuarenduse soodustamine detailplaneeringuga aladel ja olemasolevate tiheasustusalade laiendamine.
5. Elamuarenduse planeerimine uute elamukruntide moodustamise teel KOV-i poolt.
6. Heakorrakampaaniate korraldamine.
7. Üürimajade arenduse toetamine.

Meede 2: heakorrastatud ja turvaline elukeskkond

Tegevused:

1. Olemasolevate parkide ja haljasalade hooldamine ning korrastamine.
2. Veekogude ja kaldaalade korrastamine ning miljööväärtuse suurendamine.
3. Valla territooriumil asuvate ajalooliste, muinsuskaitsete ja kultuuriobjektide korrastamise toetamine.
4. Meetmete rakendamine keskkonnaohtlike ja miljööväärtust rikkuvate objektide likvideerimiseks ning kruntide korrastamiseks.
5. Kõrvemaa maastikukaitseala kasutusel hoidmine ja kaitsealuste parkide ning üksikobjektide korras hoidmine.
6. Kehra pargi, ja Jägala jõe äärses promenaadi arendamine esinduslikuks avaliku linnaruumi osaks.
7. Kehra linna kui vallakeskuse terviklik arendamine.
8. Alavere pargi jätkuarendamine vastavalt detailplaneeringule (autonoomne vee- ja elektrivõtu punkt, kergliiklusteed ja puhkuseks sobiv tiigikalda ala).
9. Avalike mänguväljakute rajamine ja olemasolevate kaasajastamine.
10. Veekogude äärsete olemasolevate supluskohtade hooldus/ parendamine/arendamine.
11. Puhkealade ning matka- ja rattaradade kaardistamine ja viidastamine.
12. Tualettide rajamine avalikuks kasutamiseks.
13. Kehra staadioni rannaala arendamine.
14. Koerte jalutusväljaku rajamine.
15. Tiheasustusalade kõrghaljastuse seisukorra kaardistamine.
16. Vanade puude alleede likvideerimine ja asendamine uutega ning uute alleede rajamine.
17. Kinnistute ja hoonete heakorrastamise propageerimine.
18. Aegviidu alevi keskuse terviklik arendamine.

Meede 3: turvalisuse tagamine valla territooriumil

Tegevused:

1. Tuletõrjesüsteemide ja veevõtukohtade korrastamine.
2. Kriisivalmiduse suurendamine.
3. Hädaolukorra lahendamise plaani koostamine.
4. Turvakaamerate paigaldamine.
5. Abipolitseinike tegevuse propageerimine ja arendamine.
6. Kohaliku initsiatiivi ja kodanikualgatuse toetamine turvalisuse tagamisel.

Meede 4: keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamine

Tegevused:

1. Säästva arengu põhimõtete arvestamine valla arendamisel.
2. Rohelise kontori põhimõtete rakendamine.
3. Jalgrattasõbraliku keskkonna kujundamine Anija valla piirkondades ning nende vaheliste turvaliste kergliiklusteede rajamine.
4. Taastuvenergia põhimõtete kasutamine KOV arendusprojektides
5. Katusega rattaparklate rajamine ja pumpade paigaldamine.
6. Anija valla kliima- ja energiakava koostamine.

7. Aiandusühingute moodustamisele kaasa aitamine ja nõustamine linnaaianduse edendamise eesmärgil.
8. Säästlike sademevee süsteemide arendamine ja sademevee kasutusele võtmine.
9. Elektriautode laadimisvõrgustiku laiendamise soodustamine.

Investeeringud:

Investeeringu objekt							Rahastusallikas
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Kehra pargi ja jõeäärse promenaadi välja arendamine				E	x		Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Avalike mänguplatside rajamine ja renoveerimine		30 000		x	x		Vallaeelarve
Alavere pargi arendamine II etapp				x	x		Toetusmeetmed ja vallaeelarve
Tuletõrjesüsteemide ja veevõtukohtade korrastamine		20 000		x			Vallaeelarve
Üürimaja projekteerimine ja ehitamine				E	x	x	Potentsiaalsed toetusmeetmed Vallaeelarve
Koorte jalutusväljak		x					Vallaeelarve
Rattaparklatele katuste rajamine ja pumplate paigaldamine			10 000				Vallaeelarve
Aegviidu alevi keskuse terviklik arendamine ja rajamine				x	x		Vallaeelarve

Kliima energiakava koostamine	ja	32 000					Toetus + vallaeelarve
-------------------------------------	----	--------	--	--	--	--	--------------------------

E- ettevalmistus

x- tegevus on planeeritud sellesse aastasse

3.2 Ettevõtlus, tööhõive ja turism

3.2.1 Ettevõtlus ja tööhõive

Hetkeolukord

Arendustegevuse sihiks antud valdkonnas on Anija valla arengueelduste kasutamine valla konkurentsivõime tugevdamiseks. Eelkõige on see ettevõtluse propageerimine ja arengustrateegia väljatöötamine ettevõtluse võimaluste avardamiseks. Anija valla territooriumil on üldplaneeringuga planeeritud võimalik arenduspiirkond Andevi maaüksusel Kehra linnast loode suunas. Tööstusala arendamiseks on planeeritud üle 52 ha. Lillis, Anijal, Alaveres ja Kehra lähiümbruses on veel mitmeid eravaldustes olevaid rajatisi, millest tulevikus võib kujuneda arvestatav tööstusala.

Ettevõtete arv on olnud Anija vallas pidevalt kasvav, välja arvatud 2021. aastal, kui ettevõtete arv vähenes 31 võrra. Tabelist 1 on näha, et enamus valla ettevõtetest on väikeettevõtted – alla kümne töötajaga ning ainult üks suurettevõtte – Horizon Tselluloosi ja Paberi AS (üle 250 töötaja). Kokku on Anija vallas 2024. aasta seisuga ettevõtteid arvuliselt 462, üheksa ettevõtte võrra rohkem kui 2023. aastal, kõik uued ettevõtted on õigusliku vormi järgi aktsiaseltsid.

Tabel 1. Statistilisse profiili kuuluvate ettevõtete arv Anija vallas töötajate arvu järgi

	Kokku	Vähem kui 10	10-49	50-249	250 ja enam
2022	461	448	11	1	1
2023	453	439	12	1	1
2024	462	450	10	1	1

Allikas: Statistikaamet

Tabel 2. Statistilisse profiili kuuluvad üksused Anija vallas õigusliku vormi järgi

	Kokku	Füüsilisest isikust ettevõtja	Täisühing	Usaldusühing	Osaühing	Aktsiaselts	Tulundusühistu	Mitte-tulundusühing	Sihtasutus	Kohaliku omavalitsuse üksus
2022	688	83	0	0	372	4	2	212	2	13
2023	691	77	0	0	370	4	2	223	2	13
2024	691	77	1	0	379	3	2	216	2	11

Allikas: Statistikaamet

Tabel 3. Brutotulu suurus ja saajate arv Anija vallas

	Palgatöötaja kuu keskmine brutotulu eurodes	Brutotulu saajad
2021	1 368,08	2570
2022	1 479,69	2621
2023	1616,91	2652

Allikas: Statistikaamet

Tabel 4. Statistilisse profiili kuuluvate ettevõtete arv Anija vallas tegevusalade kaupa

	2021	2022	2023
Tegevusalad kokku	419	461	453
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	56	57	58
Mäetööstus	0	0	0
Töötlev tööstus	42	48	50
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	5	5	5
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	1	1	1
Ehitus	67	70	68
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	68	75	61
Veondus ja laondus	27	32	33

Majutus ja toitlustus	16	18	19
Info ja side	14	17	17
Finants- ja kindlustustegevus	3	6	5
Kinnisvaraala tegevus	11	20	20
Kutse-, teadus- ja tehnikaala tegevus	37	31	29
Haldus- ja abitegevused	22	26	21
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	0	0	0
Haridus	8	6	9
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	2	2	3
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	14	17	17
Muud teenindavad tegevused	26	30	37
Kodumajapidamised tööandjana; kodumajapidamiste oma tarbeks kaupade tootmine	0	0	0
Eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus	0	0	0

Allikas: Statistikaamet

Strateegiline eesmärk: Anija valla kui potentsiaalse ettevõtluspiirkonna tutvustamine ja koolitustegevuse korraldamine väikeettevõtluse arendamiseks.

Meede 1: ettevõtluskeskkonna arendamine

Tegevused:

1. Ettevõtlusvõimaluste propageerimine koostöös teiste organisatsioonide ja ametkondadega.
2. Ettevõtluskeskkonna kaardistamine, arendamine ja soodsa ettevõtluskeskkonna loomisele kaasaaitamine partnerluse põhimõttel koostöös PRIA, sh Leader, EAS ja KREDEX, HEAK; KÜSK.
3. Tingimuste loomine üldplaneeringuga kavandatud aladele uute tootmis- ja äriettevõtete rajamiseks.
4. Tingimuste loomine ettevõtluse tekkimiseks ja arendamiseks.
5. Ettevõtjatega ümarlaua korraldamine koostöö loomiseks.
6. Kaugtöökohtade loomise toetamine.
7. Kehra turu arendamine.

Meede 2: ettevõtluse arendamine ja tööhõive parendamine

Tegevused:

1. Valla kinnisvara rentimine või võõrandamine ettevõtluse arendamise ja töökohtade loomise

eesmärgil.

2. Ettevõtlust propageerivate ja ettevõtlusega alustamiseks vajalike koolituste korraldamine koostöös ettevõtjate, teiste organisatsioonide ja ametkondadega.

3.2.2 Turism

Hetkeolukord

Turism ja puhkemajandus on Anija vallas perspektiivseks majandusharuks, sest Anija vald ja kogu Kõrvemaa piirkond tervikuna on rikkad loodusliku ressursi ja kultuurilise pärandi poolest, millele tugineda ja mida arendada. Valitud sihtgruppidele kommunikeerides on võimalus luua eeldused potentsiaalsete külastajate reisimotivatsiooni tekkeks. Oluline on siinjuures nii tootearenduses kui väärtuste pakkumises orienteeruda võimalikult täpselt valitud sihtgruppidele.

Turismiressursi ja võimaluste esiletoomine turunduses ei ole sageli piisav külastusmotivatsiooni tekkeks, mistõttu on piirkonnas vajalik senisest enam tegelda tootearendusega, milles on kandev roll ettevõtjatel ja külastusobjektide ning atraktsioonide omanikel-arendajatel. Turismi soodustavad valda läbivad teed: Piibe maantee ja Tallinn–Tapa raudtee. Tallinnast väljasõidukohana konkureerib Kõrvemaa puhke piirkonnana nii teiste suundadega kui ka teiste piirkondadega nagu näiteks Lahemaaga. Edukaks konkureerimiseks nii siseturul kui ka välituristide piirkonda meelitamiseks on vajalik ühtse, tugeva ja tervikliku puhke piirkonna kuvandi loomine, mis hõlmab endas tervikut toetavat, kuid samas erinevatele sihtgruppidele sobivate kvaliteetsete toodete pakkumist ja ühisturundamist. Anija valla võimalus on kasutada piirkonna arengu huvides positiivses mõttes ära Kõrvemaa head, tugevat ja tuntud kuvandit puhke piirkonnana. 2021. aasta juunis alustas viie Harjumaa valla ühisprojekt Kõrvemaa Rattaring, mis sai toetust maakondlike arengustrateegiate elluviimise meetmest ning panustab oma üheksa jalgrataste rendi jaamaga Anija valla ja Kõrvemaa kui turismipiirkonna tuntusse ja arengusse.

Harju maakonna turismi arengustrategia 2025 kohaselt on Harjumaa külalislahke ja kvaliteetne turismisihtkoht rahvusvahelisel ja siseturul, moodustades koos Tallinnaga atraktiivse ühtse koosluse. Eduka arengu võtmeteguritena määratleb maakondlik turismistrateegia ettevõtjate omavahelise koostöö Tallinna teenusepakkujate ning avaliku sektoriga, samuti tootearenduse ja kvaliteetse teenuse tagamise Harjumaa peamistes turismivaldkondades – kultuuri- ja loodusturismis ning perepuhkusel.

Aegviidu on RMK matkateede ristumiskoht. Matkapealinna nimetuse sai Aegviidu alev 2015. aastal. 2018. aastal avati Kauksi–Aegviidu–Penijõe matkatee. Matkarajad kulgevad Nelijärve piirkonnas ja järvede vahelisel metsasel alal. Nelijärve matkarajad on ühendatud Jäneda matkaradadega. Enam kasutatav on Aegviidu–Jäneda 10 km pikkune Presidendi matkarada, mis sobib hästi nii suviseks matkamiseks kui suusatamiseks. Reljeefi vaheldusrikkuse tõttu on Aegviidu populaarne jalgratturite ja orienteerujate seas; Nelijärve järvestik pakub võimalusi veesportideks (vesiratas, suplused), paadisõiduks ning kalastamiseks. Taliturismi aluseks on suusatamine. Kõrvemaa keskel paikneb Aegviidu alev, kust kulgevad läbi olulised teed ümbritsevatele kaitsealadele ja seega on alevil hea lähtekoht piirkonna loodusturismi teabe ja tegevuse koondamisel ning jagamisel. 2020 avati Aegviidus renoveeritud endine depoohoone nimega Aegviidu Tervisedepoo, kus laenutatakse spordivahendeid ja jagatakse turismiinfot. 2023. aastal toimus esimene matkafestival Aegviidus, mida külastas ca 450 inimest. 2024. aastal külastas matkafestivali ca 500 inimest.

Anija vallas pakuvad turismiteenuseid Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskus, Vetla külas asuv Söesauna talu, Voose Päikesekodu, Suurekivi kodumajutus, Saia Metsamaja, Aaveres Relais Liimock, Aegviidu piirkonnas tegutsevad Nelijärve Puhkekeskus, Aegviidu Puhkebaas, Mustjõe Kõrtsitalu, majutusettevõtte Pohla Kodumajutus, Villa Pillapalu ja koolituskeskus Pillapalu Forest Retreat. Paasiku koortemõisas saab nautida mitmesuguseid tegevusi loomadega, pidada sünnipäevi ja firmapidusid kui ka rentida erinevaid ruume sündmuste tähistamiseks. 2024. aastal renoveeritud maakivist hoone on ideaalne suurte gruppide teenindamiseks ning pulmade pidamiseks. Pikva külas asub Vana-Tõlla peomaja, mis pakub võimalust korraldada üritusi, toitlustust, toimuvad kontserdid ja kompleksi laiendamisega hakatakse lähiajal pakkuma ka majutust. MTÜ Nõmbra Karjamõis korraldab iga-aastast valgusfestivali ja välja arendamisel on sessoon metsarestoran ning loodusharidus ja õuesõppe rada.

Üks tähtsamaid vaatamisväärsusi vallas on Anija mõis. Mõisast on esimesi kirjalikke teateid 1482. aastast. Anija mõis on üldkompositsioonilt üks väljapaistvamaid Eestis. Mõisapark on unikaalne võõrpuuliikide rohkuse poolest ja on võetud nii loodus- kui muinsuskaitse alla. Liigirikas park sobib jalutuskäiguks sinna rajatud kahe kilomeetrise meelte ja kogemuste teel ning ka pikniku pidamiseks. Mõisa haldamiseks on Anija vald loonud sihtasutuse Anija Mõisa Haldus. Vallale kuuluvad mõisakompleksist kolm hoonet: mõisa peahoone ehk härrastemaja, ait ja teenijatemaja. 2020. aastal avati täielikult renoveeritud mõisa peahoone ja restaureeriti mõisa ait-sünnuskeskus. Käimas on tegevused seni tühjana seisnud ja laguneva ajaloolise teenijatemaja kasutuselevõtuks majutusasutusena, et Anija vallas oleks tulevikus ööbimisvõimalusi ka nõudlikumale kliendile. 2023. aasta veebruaris pälvis Anija mõis 2022. aasta parima turismiobjekti tiitli.

2018. aastal Kehra vanas raudteejaamas avatud Kehra Vabadussõja murdelahingute muuseum on kujunenud oluliseks valla turismipunktiks. Eesti kultuurimälestiste hulka kuulub ka Aegviidu raudteejaama hoonete kompleks, mida saab pidada üheks vaatamisväärsuseks.

Strateegiline eesmärk 1: Anija valla külastusobjektid ja turismiteenused on mitmekesised, kuvand atraktiivne ja turismiteenuse pakkujad teevad koostööd.

Tegevused:

1. Anija valla brändi väljaarendamine turunduse ja turismivaldkonna suunal.
2. Jägala jõe äärde kalastus- ja telkimiskohtade rajamise soodustamine.
3. Kõrvemaa Rattaringi töös hoidmine koostöös Harjumaa omavalitsuste ja teiste valdkonna koostööpartneritega.
4. Koostöö turismiteenuste ja majutusvõimaluse pakkujatega ning teiste organisatsioonidega turismivaldkonna mitmekesistamiseks.
5. Ratta- ja matkateede kaardistamine koostöös turismiettevõtetega ning turismitaristu uuendamine.

Strateegiline eesmärk 2: Kõrvemaa kui puhke- ja turismipiirkond on siseturul tugev kaubamärk, kus Anija valla tootepakkumisel on etendada oluline roll.

Tegevused:

1. Kõrvemaa kui Eesti puhkepiirkonna ja Aegviidu kui matkapealinna tutvustamine.
2. Anija valda turundavad tegevused internetis ja sotsiaalmeedias.
3. Anija valla turismiobjektide kaardistamine.
4. Terviklike turismitoodete väljatöötamine, kaardistamine ning turundamine, sh väljapoole valda.

5. Koostöö Eesti turismiinfo portaalidega.

Investeeringud:

Investeeringu objekt							Rahastusallikas
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Anija mõisa teenijatemaja restaureerimisprojekt				x	x		Vallaeelarve
Anija mõisa teenijatemaja restaureerimine majutusasutuseks					x	x	Potentsiaalsed toetusmeetmed 85% ja vallaeelarve 15%
Anija mõisapargi paviljoni ja piirdemüüri taastamine				E	x		Potentsiaalsed toetusmeetmed 85% ja vallaeelarve 15%
Voose külas Vana-Täijärve matkarajale treppide ja vaatetorni rajamine					x		Potentsiaalsed toetusmeetmed, vallaeelarve ja Voose külaselts

E- ettevalmistus

x- tegevus on planeeritud sellesse aastasse

3.3 Haridus

Hetkeolukord

Haridusvõrgu ja -asutuste kaasajastamine on oluline tingimus Anija valla kestlikuks arenguks. Vallas tegutsevad kolm lasteaeda neljas asukohas – Kehra linnas, Lehtmetsa külas, Alavere külas ja Aegviidu alevis. Lasteaiakohad on kättesaadavad, kuid lasteaedade sisustus ja õuealad vajavad osaliselt kaasajastamist. Uuseluurearendustega seotud plaanide realiseerumisel võib tekkida lasteaiakohtade puudus.

Anija vallas on kolm kooli. Alavere Lasteaed-Põhikoolis ja Kehra Gümnaasiumis on õpilaste arv püsinud stabiilne ning rahvastikuprognnoosi järgi ei ole lähiaastatel ette näha olulisi muutusi. Aegviidu Koolis on õpilaste arv olnud kasvutrendis ning 2024. aastal tuli Aegviitu palju uusi õpilasi seoses naabervalla Tapa haridusreformidega, mil õpilaskond suurenes kolmandiku võrra.

Viimastel aastatel on tehtud mitmeid haridusvaldkonna investeeringuid. Renoveeritud on Kehra Gümnaasiumi algklasside maja, Lehtmetsa külas asuv Lepatriinu lasteaiamaja ja Alavere külas asuv Mõmmila lasteaiamaja. Aegviidu Kool läks EAS-i toetusel 2018. aastal üle maaküttele ja ehitati välja

kooli söökla. 2022. kooliaasta alguseks valmisid Alavere kooli renoveerimistööd. Samuti said kaasava hariduse põhimõtete rakendamise toetusmeetme abil Kehra gümnaasium ja Aegviidu kool väikeklassid ning Alavere kooli paigaldati invatõstuk. 2022. aasta lõpus valmis Kehras Lastetare lasteaias uus hoone ja 2024. aasta alguses kahe lasteaiarühma juurdeehitus. 2024. aastal renoveeriti Aegviidu lasteaed.

Lasteaegades ja koolides on osaliselt olemas tugispetsialistid, näiteks logopeedid, sotsiaalpedagoog, eripedagoog ja vaimse tervise nõustaja. Hariduslike erivajadustega (HEV) laste arvu kasv eeldab tugisüsteemide järjepidevat arendamist ning senisest suuremat tähelepanu lastevanemate nõustamisele. Kehras töötab Lastetare lasteaias ka väikerühm erivajadusega lastele.

Noortele pakuvad huvitegevust peamiselt Kehra Kunstidekool, üldhariduskoolid, noortekeskused, spordihooned, rahvamajad ja muuseum. Koostöös korraldatakse erinevaid huviringe ja treeninguid vastavalt laste ja noorte huvile ning olemasolevatele võimalustele. Kehras, Alaveres ja Aegviidus on huvitegevus mitmekesine – alates spordist, kunstist ja muusikast kuni loodus- ja tehnoloogiaringideni. Kehra Kunstidekool on Anija valla laste ja noorte huvitegevuse keskus, kus on võimalik õppida kõiki populaarsemaid pille, soololaulu ja kunsti. Tegutseb ka Heli Laulustuudio. Laste sporditreeningute valik on vallas väga lai – tennisest, kergejõustikust ja tantsust parkuuritreeninguteni. Matka-, seiklus- või loodusringid tegutsevad samuti mitmel pool Anija vallas. Staadionid Kehras, Alaveres ja Aegviidus on kogukonna aktiivses kasutuses.

Anija vallas tegutseb keskraamatukogu, mis juhib kolme haruraamatukogu – Kehra, Anija ja Alavere raamatukogu. Aegviidu alevis töötab eraldi allasutusena Aegviidu raamatukogu. Raamatukogude eesmärk on pakkuda elanikele nende vajadustest lähtuvaid mitmekesiseid kogusid, kaasaegseid teenuseid ning suurendada laste lugemishuvi. Peamiste tegevustena komplekteeritakse kogusid vastavalt kasutajate infovajadusele, pakutakse vajaduspõhist tehnikat (arvutid, printerid jm), tutvustatakse temaatilisi väljapanekuid ja uudiskirjandust, koostatakse enim loetud teoste ja lugejate lemmikute nimekirju ning korraldatakse üritusi nii lastele kui ka täiskasvanutele.

Hariduse areng on üks olulisemaid valla jätkusuutlikku arengut mõjutavaid tegureid. Valdkonna mõju on lai ja pikaajaline. Heal tasemel hariduse omandamise võimaluste kindlustamiseks tuleb regulaarselt jälgida valla koolide kvaliteeti ja jätkusuutlikkust. Vajalik on hinnata ka kooliastmete kaasfinantseerimise tulevase võimalusi, lähtudes riigi hariduspoliitika suundadest.

Anija valla haridusvõrgu analüüsi on tehtud järjepidevalt. 2022/2023. õppeaastal hinnati Aegviidu haridusasutuste töökorraldust, mille tulemusel ühendati Aegviidu 3-rühmaline lasteaed ja 9-klassiline kool üheks asutuseks. 2023/2024. õppeaastal alustati Alavere haridusasutuste juhtimise optimaalsuse hindamist koostöös lasteaias, kooli ja kogukonnaga, mille tulemusel struktureeriti 2024. aasta sügisel ümber Alavere lasteaed ja põhikool üheks asutuseks. Varasem Anija Valla Lasteaiad kannab alates 2024. aastast nime Kehra Lasteaiad ning tegutseb senise kolme asukoha asemel kahes. Haridusvaldkonna ühtlustamiseks ja tulevikusuundade seadmiseks alustati 2025. aastal koostöös valla allasutustega Anija valla hariduse arengukava koostamist.

Strateegiline eesmärk: lastele ja noortele on tagatud konkurentsivõimeline haridus

3.3.1 Alusharidus

Tegevused:

1. Hariduslike ja arenguliste erivajadustega laste tugisüsteemide arendamine lasteaias ja koolis (sotsiaalpedagoog, eripedagoog, psühholoog, logopeed, tugiisik, tugiteenuste koordinaator, haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija ning abipersonal).
2. Erineva rahvusliku taustaga laste koosõppimise toetamine ja sujuv üleminek eestikeelsele haridusele.
3. Lastetare lasteaiaamaja täiendavate rühmaruumide ehitamine ja avamine.
4. Lasteaia ruumide ja õuealade uuendamine ja parendamine.

3.3.2 Üldharidus

Tegevused:

1. Pedagoogilise personali tugevdamine, toetades nende professionaalset arengut: kvalifikatsiooninõuetele vastavuse saavutamine, alustavate õpetajate toetamine, õpetajakutse taotlemise soodustamine ning personali järjepidev koolitamine.
2. Haridusasutuste kvaliteetse teenuse, konkurentsivõimelise taseme ja jätkusuutlikkuse tagamine.
3. Tingimuste loomine õppija igakülgse arengu toetamiseks, sh üldpädevuste arendamine, formaalse ja mitteformaalse õppe lõimimine ning andekate õpilaste toetamine.
4. Kaasava hariduse põhimõtete rakendamine ja HEV laste tugisüsteemide täiendamine (sotsiaalpedagoog, eripedagoog, psühholoog, logopeed, tugiisik, tugiteenuste koordinaator, haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija ning abipersonal).
5. Eesti keelest erineva kodukeelega õppija eestikeelse õppe toetamine ja erinevate rahvusrühmade koosõppimise soodustamine.
6. Keskkonnahariduse edendamine ja ettevõtlikkuse õppe arendamine haridusasutustes.
7. Aegviidu koolimaja renoveerimine.
8. Kehra Lasteaedade rühmaruumide juurdeehitus.
9. Alavere Lasteaed-Põhikooli staadioni rekonstrueerimine.
10. Koolide IKT-taristu täiendamine ja arendamine.
11. Erivajadustega inimeste vajadusi arvestavate taristulahenduste tagamine haridusasutuste renoveerimisel.

3.3.3 Huvitegevus ja huviharidus

Tegevused:

1. Mitmekesise huvihariduse toetamine.
2. Koolide, rahvamajade, noortekeskuste ja spordihoonete juures tegutsevate trennide ja huviringide tegevuse toetamine.

Investeeringud:

Investeeringu objekt							Rahastusallikas
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Lastetare uue lasteaiahoone ja parkla rajamine	300000						Toetusmeede 34% ja 66% vallaeelarve
Aegviidu lasteaia renoveerimine ja laiendamise projekteerimine	767700						KIK toetusmeede 50% ja vallaeelarve kuni 50%
Alavere Lasteaed-Põhikooli staadioni rekonstrueerimine (korvpalliväljak, kergejõustik, piirdeaed) 2026 projekteerimine			10000	x			Vallaeelarve + toetusmeetmed
Alavere Lasteaed-Põhikooli katuse täiemahuline renoveerimine					x		Vallaeelarve
Aegviidu lasteaia õueala uuendamine		25000		20 000			Vallaeelarve
Alavere lasteaia õueala uuendamine		25000		20000			Vallaeelarve
Aegviidu kooli liginullenergiahoone ehitamine		120000	1398520	2097781			Toetusmeetmed 70% ja vallaeelarve 30%
Kehra Kunstidekooli heliisolatsioon (2026.a tellitakse eksperthinnang)			20000				Vallaeelarve
Kehra gümnaasiumi lift		145446					Vallaeelarve ja toetus 50446 eurot
Kehra gümnaasiumi köögi ümberehitus (kanalisatsioon, rasvapüüdur jne)		10912	50000				Vallaeelarve

E- ettevalmistus

x- tegevus on planeeritud sellesse aastasse

3.4 Kultuur, sport ja noorsootöö

Hetkeolukord

Aktiivsete tegevuste pakkumine, traditsioonide hoidmine ja uute sündmuste loomine kujundavad areneva kogukonna identiteeti ning pakuvad eeskju noorematele põlvkondadele. Tegevuste jätkusuutlikkus sõltub nende piirkonnaülesest haardest, mistõttu jätkatakse rahvamajade, SA Anija Valla Spordimaailma ja noortekeskuste toetamist ning nende töö tutvustamist nii valla sees kui ka väljaspool. Samuti tõhustatakse valdkondade juhtimist, suurendatakse koostööd ja luuakse enam võimalusi huvigruppide võrgustikutööks nii Eestis kui ka rahvusvahelisel tasandil.

3.4.1 Kultuur

Anija Valla Kultuurikeskus haldab Kehra, Aegviidu, Alavere ja Voose rahvamaja ning lisaks Kehra turgu ja Aegviidu Tervisedepood. Prioriteediks on ülevallaliste suurürituste korraldamine, piirkondade kultuurielu koordineerimine ja rahvakultuuri toetamine. 2023. aastal valmis valla ühtne kultuurikava ja 2025. aastal kultuurikeskuse arengukava.

Aegviidu rahvamaja: tegutsevad naisrahvatantsurühm, lauluklubi; korraldatakse matkafestivali ja kodukohvikute päevi. Aegviidu Tervisedepoo toetab turismi ja pakub loovkeskkonda tööks ning puhkuseks.

Kehra rahvamaja: mitmed tantsurühmad, ansamblid, segakoor, käsitööring, lauluklubi ja harrastusteater Kehra Nukk. Toimuvad ka olulised valla kultuuriüritused (nt Anija valla päev, Silvi Vraidi muusikapäev, laululapse konkurss, Eesti Vabariigi tähtpäevade tähistamine).

Alavere rahvamaja: memmede ja naisrahvatantsurühm, keraamikaringid, jooga ja HopaFit, eakate tegevused (pilates, teehommikud, mälutreening).

Voose rahvamaja: mitmekülgne külaelu keskus, kus pakutakse kino, ühistegevusi, keraamika- ja vaibakudumiseringe ning võimalust kasutada pesu- ja duširuumi.

Strateegiline eesmärk: kultuur on Anija vallas väärtustatud ning on osa valla terviklikust kuvandist. Toimub aastaringne aktiivne ning mitmekesine kultuurielu, mis pakub osalemisvõimalusi nii kohalikele elanikele kui ka Anija valla külalistele. Soodustatakse kogukonna poolt algatatud kultuuriprojektide läbiviimist.

Meede 1: kultuuritegevuse korraldamine

Tegevused:

1. Rahvamajade koordineeritud töö korraldamine ja hoonete korrasoleku tagamine, elanike paremaks teenindamiseks.
2. Kultuurivaldkonna väärtuste, vajaduste ja prioriteetide kokku leppimine ning kultuurielu süsteemne ja koordineeritud korraldamine.
3. Vabatuhanduste, klubide ja huviringide tegevuse toetamine ja soodustamine; valdkondade vahelise koostöö edendamine kultuurielu arendamisel.
4. Maakondlike ja üleriigiliste suursündmuse toimumise soodustamine Anija vallas.
5. Kaasaegse inventari soetamine Anija Valla Kultuurikeskusele.

6. Kultuurialase info kättesaadavuse ja leitavuse tagamine.
7. Kultuuritöö tegijate pädevuse ja motivatsiooni tõstmine, sh kultuuritöötaja või kultuurikorraldaja kutse taotlemise soodustamine.
8. Anija valla ühtse kultuurikava järjepidev ajakohastamine.

3.4.2 Sport

Spordiga saab tegeleda Kehra ja Aegviidu spordihoonetes, Alavere koolis ning Kehra, Alavere ja Aegviidu staadionidel. Lisaks asub vallas rohkelt matka- ja terviseradu. Terviseradade edendamise eesmärgil neid ka järjepidevalt korrastatakse ja arendatakse. Spordivaldkonda koordineerib SA Anija Valla Spordimaailm, mille ülesanneteks on tervislike eluviiside ja rahvaspordi edendamine, spordiürituste korraldamine, spordiklubide toetamine ja spordihoonete haldamine. Oluline on pakkuda Kehra Gümnaasiumile, Aegviidu Koolile ja teistele praegustele kasutajatele heal tasemel sportimise võimalusi. 2025. aastal valmis SA Anija Valla Spordimaailm arengukava 2025-2030.

Olulisemate spordiürituste hulka kuuluvad spordiklubi Kõrve Ring korraldatavad Tallinna suusamaraton, Sportland Kõrvemaa neliküritus (suusamaraton, kevadjooks, triatlon, rattamaraton), Kodukandi rattamatk ja populaarseks kujunenud Presidendi matk.

Spordivaldkonna prioriteediks on eesmärgistatud sportimise võimaluste ja muude aktiivsete vaba aja veetmise võimaluste laiendamine, elanike teadlikkuse tõstmine tervislikest eluviisidest, valla spordiorganisatsioonide ja sportlaste tegevuse toetamine. 2024. aastal teostati Kehra spordihoonele ehitisaudit, kus toodi välja, et hoone seisukord on hetkel rahuldav, kuid hoone vajab põhjalikku renoveerimist. 2025. aasta suvel renoveeriti spordihoone osaliselt, uuendati pesu-, sauna- ja olmeruumid, parandati katus ja uuendati ventilatsioonisüsteem. Kehra spordihoone on Anija valla mõistes üks olulisemaid rajatisi mida külastab iga nädalaselt ca. 3000 last/noort/täiskasvanut.

Strateegiline eesmärk: Anija vallas on loodud mitmekülgsed ja kvaliteetsed sportimisvõimalused, mis toetavad elanike tervislikke eluviise, kogukonnatunnet ja sportlikku eneseteostust

Meede 1: spordi ja liikumisharrastuse võimaluste avardamine

Tegevused:

1. Rahvaspordi pakkumine ja arendamine.
2. Tipp-, võistlus-, noorte-, kooli-, tervise- ja rahvaspordi arendamiseks vajalike tingimuste loomine ning spordivõistluste korraldamine SA Anija Valla Spordimaailm poolt, koostöös teiste partneritega.
3. Vallasiseste ja ülevallaliste võistluste ja suursündmuste korraldamine.
4. Matka-, suusa- ja terviseradade korrastamine ja arendamine.
5. Spordiväljakute (skatepark, padeli väljak vms) ja puhkealade planeerimine ja etapiviisiline rajamine ning rekonstrueerimine.
6. Spordivaldkonnas tegutsevate vabaühenduste ja sportlaste tegevuse toetamine.
7. Uue spordi- ja kultuurikompleksi rajamine Kehra linna.

3.4.3 Noorsootöö

Vallavalitsuse hallatava Anija Valla Noortekeskuse alla kuuluvad Kehra ja Alavere noortekeskus ning alates 2025. aasta sügisest ka Aegviidu noortekeskus. Nende eesmärgiks on avatud noorsootöö meetodist lähtudes noorsootöö korraldamine, pakkudes 7-26-aastastele noortele mitmekülgeks

arenguks vaba aja sisustamise võimalusi. Noortekeskused korraldavad ka huviringe ja üritusi ning on noorte seas populaarsed. Kehra noortekeskust külastavad aktiivselt nii eesti kui teistest rahvustest noored.

Strateegiline eesmärk: noorsootöö prioriteediks on tingimuste ja keskkonna loomine, mis toetab noore igakülgset arengut, eneseteostust ja sihipärast tegevust vabal ajal.

Meede 1: noorsootöö parendamine

Tegevused:

1. Noortele mitmekülgsete võimaluste loomine noorsootöös osalemiseks.
2. Noorte ettevõtlusalase teadlikkuse suurendamine.
3. Omaalgatuse ja ühistegevuste võimaluste suurendamine.
4. Noori kaasatakse otsustamise protsessi, noortekogu ja õpilasesinduste töö toetamine.
5. Noorte loovuse arendamine.
6. Noorte rahvusvahelise koostöö toetamine.
7. Infotehnoloogiliste võimaluste kasutamine noorsootöös, sh noorte digitaalse kirjaoskuse tõstmine infotehnoloogilise tegevuse kaudu.
8. Noorteinfo järjepidev jagamine.
9. Ennetustegevus ja tugi, probleemidega toimetulekul on mitmekülgne ning seda toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku (sh noorsootöö ümarlaudade korraldamine).
10. Regulaarsete noorsootööalaste uuringute korraldamine, tulemuste analüüsimine ning oma töös nendest lähtumine.
11. Kehra noortekeskuse remont (sh bändiruumi ventilatsiooni ehitamine).
12. Noortekeskuste välialade arendamine.

Investeeringud:

Investeeringu objekt							Rahastusallikas
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Alavere rahvamaja hoone renoveerimine (projekt 2027)				x	x		Potentsiaalsed toetusmeetmed 50% ja vallaeelarve 50%
Alaveres kooli ja lasteaia vahele kõrgendatud künniseriba sebraga		50000					Vallaeelarve
Aegviidu rahvamaja siseruumide renoveerimine ja 2. korruse väljaehitamine				E	x		Potentsiaalsed toetusmeetmed 50% ja 50% vallaeelarve

Kehra spordihoone kapitaalremont, jõusaali laiendus			200000	x			Potentsiaalsed toetusmeetmed 50% ja 50% vallaeelarve
Kehra rahvamaja ja noortekeskuse hoone renoveerimine				E	x	x	Vallaeelarve
Kehra rahvamaja ja noortekeskuse õueala väljaarendamine				E	x		Vallaeelarve
Kehra staadionile katusega tribüüni rajamine					x		Vallaeelarve
Vabaõhuürituste ala ehitamine Kehrasse (lavaaluse platsi ja 3-faasilise elektrivõimsuse loomine generaatori võimekusega)			20000	x			Vallaeelarve
Aegviidu kõlakoja 3-faasilise elektrivõimsuse loomine generaatori võimekusega				x			Vallaeelarve
Voose Rahvamajale maakütte paigaldamine 2 etapp			74870	x			Potentsiaalsed toetusmeetmed LEADER 45 000, MTÜ 13 881 ja vallaeelarve 15989
Uue spordi- ja kultuurikompleksi ehitamine					E	x	Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Aegviidu kõlakoja renoveerimine				E	x		Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve

E - ettevalmistus

x - tegevus on planeeritud sellesse aastasse

3.5 Sotsiaalkeskond

3.5.1 Sotsiaalne kaitse

Hetkeolukord

Valla ülesandeks on toimetulekuraskustega ja riskirühmadesse kuuluvate vallaelanike toimetuleku tagamine ja sotsiaalse turvalisuse suurendamine ning võrdsete võimaluste loomine erivajadustega inimestele. Selleks arendatakse järjepidevalt kaasaegseid sotsiaalhoolekande teenuseid. Sotsiaalhoolekande sihtrühmadeks on lapsed, lastega pered, toimetulekuraskustega täiskasvanud, erivajadustega inimesed ja eakad.

Valla hallatav **Kehra Sotsiaalkeskus** pakub erihoolekande teenuseid alates 2006. aastast. Toetatud elamise ja igapäevaelu toetamise teenusel on kokku üheksa klienti. Lisaks osutatakse päevahoiuteenust, mida hetkel kasutab üks klient. Sotsiaalkeskuses on võimalus pesta pesu ja kasutada dušši, mida kohalikud elanikud aktiivselt kasutavad. Sotsiaalkeskuse hallata on ka Kehra sotsiaalelamu (Kose mnt 22), kus elab ligikaudu paarkümmend inimest. Samuti pakutakse külmal perioodil kodutute öömaja teenust, mida on kasutanud keskmiselt viis klienti.

Kehra Sotsiaalkeskus pakub eakatele ja puuetega inimestele ka päevakeskuse teenust, mille raames pakutakse informatiivseid, harivaid, ühiskonda kaasavaid ja tervist edendavaid tegevusi. Sotsiaalkeskuses tegutsevad mitmed ringid: kunstiring, käsitööring, keraamikaring, eakate võimlemine ja mälutreening. Korraldatakse erinevaid infotunde, väljasõite ja kohtumisi.

Lastekaitsetöö prioriteediks on hoolekannet vajavate laste ja perede varajane märkamine ning ennetavate tegevuste pakkumine, et tagada igale lapsele võimalus elada täisväärtuslikku elu oma kodus.

Rakendatakse meetmeid, mis tagavad lastele vajaliku hoolitsuse, võimetekohase hariduse (sh sujuva ülemineku ühelt haridustasemelt teisele) ja võimaluse tegeleda huvialadega. Vanemliku hoolitsuseta lastele pakutakse võimalikult perelähedasi kasvutingimusi. Lastekaitsetöös tehakse pidevat koostööd Sotsiaalkindlustusameti ja valdkonna organisatsioonidega. Erilist tähelepanu pööratakse ennetavale tööle riskiperelega, et vähendada laste sattumist toimetulekuraskustesse. Samuti toetatakse toimetulekuraskustega noorte iseseisva elu alustamist.

Riskirühma kuuluvate või riski sattuvate 16–29-aastaste noorte (NEET-noored, kes ei õpi ega tööta) toetamise eesmärk on aidata neil ületada arengutakistusi, leida sobivaid õppimis- või töövõimalusi ning osaleda arendavas huvitegevuses. Anija vald osaleb 2024.-2027. aastani Harjumaa Omavalitsuste Liidu projektis “Ida-Harju noorte tööhõive suurendamine ja hoidmine”. Projekti eesmärgiks on maakondlikult koordineeritud tegevuse, noorte heaolu spetsialistide professionaalse töö ning läbimõeldud võrgustiku- ja ennetustöö kaudu suurendada Harjumaal noorte motivatsiooni ja konkurentsivõimet ning 25% projektis osalenud abivajavast noorest on jõudnud tööturule. Projekti raames alustas 2024. aastal vallavalitsuses tööd noorte heaolu spetsialist. Noorte heaoluspetsialisti ülesanneteks on mh NEET-noortega usaldusliku suhte loomine, abivajaduse hindamine ja nende toetamine haridusellu või tööle naasmisel.

Hoolekandevaldkonna prioriteediks on inimväärsede elutingimuste tagamine eakatele. Aktiivse eluhoiaku säilitamiseks luuakse kohalikes keskustes tingimused suhtlemiseks, sisukaks ajaveetmiseks ja huvitegevuseks. Samuti arendatakse eakatele suunatud avahooldust ja tugiteenuseid. Kehrasse on rajamisel uus hoone - kogukonnapõhine toetatud eluase, mis võimaldab väiksema abivajadusega eakatel säilitada iseseisvust, saada tuge igapäevaelus ning ennetada võimalikke riske. Teenus pakub eakatele võimalust jääda elama kodulähedasse piirkonda, säilitada mobiilsust ja sotsiaalseid suhteid.

Ehitatava hoone lahendused on kavandatud selliselt, et seal oleks mugav toime tulla nägemis-, kuulmis-, liikumis- või liitpuudega ning muude erivajadustega inimestel. See annab abi vajavatele inimestele võimaluse elada inimväärselt ja turvalisemalt.

Toimetulekuraskustega täiskasvanute hoolekande prioriteediks on elanike pikaajalise töötuse ennetamine ning toimetuleku soodustamine. Toimetulekuraskustega vallaelanikke nõustatakse, toetatakse teenustega (psühholoogiline abi, võlanõustamine, terviseküsimused) ning koostöös Töötukassaga püütakse jõuda iseseisva toimetuleku saavutamiseni.

Puuetega inimeste hoolekande eesmärk on luua võrdsed võimalused igapäevaeluga toimetulekuks, õppimiseks, töötamiseks ja ühiskonnaelus osalemiseks. Sotsiaalhoolekande teenuste kasutamiseks tagatakse transport ja ligipääs. Valla sotsiaalhoolekande teenuste arendamisse ja osutamisse kaasatakse kolmanda sektori organisatsioone ja ühinguid.

Tervishoiu prioriteediks on elanikkonna tervise tugevdamine haiguste ennetamise, õigeaegse ja tõhusa ravi ning ravitingimuste parendamise kaudu. Samuti tõstetakse elanike teadlikkust tervislikest eluviisidest.

Strateegiline eesmärk: elanikele on tagatud sotsiaalne turvalisus

Meede 1: laste ja noorte kasvamiseks vajalike tingimuste loomine

Tegevused:

1. Peredele ja lastele vajalike sotsiaalteenuste loomine, arendamine ja pakkumine või nende vahendamine.
2. Riskiperede suunamine sotsiaalse rehabilitatsiooni teenusele.
3. 16-29-aastaste noorte võrgustikutöö muutumine süsteemsemaks, spetsialistide ja teenustega seotud ressursside tõhus ja tulemuslik rakendamine.
4. Lapsevanemate koolituste korraldamine ja osalemise soodustamine.

Meede 2: eakate väärrika vananemise tagamine

Tegevused:

1. Kehra sotsiaalmaja renoveerimata ruumide väljaehitamine.
2. Kehra Sotsiaalkeskuse teenuste järjepidev arendamine.
3. Kogukonnapõhise toetatud eluaseme rajamine.

Meede 3: täiskasvanud elanike toimetuleku toetamine

Tegevused:

1. Sotsiaaleluruumi vajavate elanike koondamine ühte hoonesse ja nende elamistingimuste parandamine.
2. Riskirühma elanike toimetuleku toetamine ja sotsiaalse turvalisuse suurendamine.
3. Suure hoolduskoormusega isikutele vajalike teenuste arendamine ja pakkumine, et toetada nende naasmist tööturule.

Meede 4: puuetega inimestele vajalike teenuste korraldamine

Tegevused:

1. Vajadusel transpordi korraldamine.
2. Olemasolevate sotsiaalteenuste arendamine ja pakkumine.
3. Puuetega inimeste liikumisvõimaluste parendamine avalikus ruumis ning ligipääsetavuse tagamine (vähemalt üks objekt aastas).

3.5.2 Tervishoid ja tervise edendamine

Strateegiline eesmärk: Anija valla elanikud väärtustavad tervislikke eluviise ja vallas on tagatud kaasaegsete tervishoiuteenuste pakkumine.

Meede 1: tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamine ja tervislike eluviiside edendamine

Tegevused:

1. Tervisekaitse tegevuste planeerimine ja läbiviimine.
2. Tervislike eluviiside väärtustamine ja tervist toetavate tegevuste rakendamine.

Investeeringud:

Investeeringu objekt							Rahastusallikas
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Aegviidu munitsipaal üürimaja projekteerimine					E	x	Potentsiaalsed toetusmeetmed 50% ja 50% vallaeelarve
Kehra Kreutzwaldi 7 invatrepp				E	x		Vallaeelarve
Kehra sotsiaalkeskuse renoveerimine				E	x		Vallaeelarve

Kogukonnapõhiste toetatud eluasemete rajamine	E	859310	1718620	x			Toetusmeetmed 75% (1 877 929,79) vallaeelarve 25% (700 000,-)
Raudteejaama muuseumi juurde kaldtee				x			Vallaeelarve

E- ettevalmistus

x- tegevus on planeeritud sellesse aastasse

3.6 Kommunaalmajandus ja taristu

Kaasaegsed planeeringud, teed ja tänavavalgustus, vee, kanalisatsiooni ja sademevee süsteemid ning ühistransport võimaldavad elanikel kindlustundega planeerida oma elu koduvallas. Fiiberoptilise lairibavõrgu väljaehitamine tagab kiire interneti kättesaadavuse ja loob paremad eeldused piirkonna arenguks.

3.6.1 Vesi ja kanalisatsioon

Hetkeolukord

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (edaspidi ÜVK) rajamine on lõpetatud Kehra linnas, Voose, Lilli, Alavere, Lehtmetsa, Anija ja Ülejõe külates. Aegviidu ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamine on toimunud vastavalt arengukavale. Reoveepuhastid on olemas Kehras (teenindab ka Lehtmetsa ja Ülejõe küla), Aegviidus, Alaveres, Lillis ja Anijal. Kehra linna ÜVK rajamisega on tekkinud sadevee ärajuhtimise probleem, sest seni reoveekanalisatsiooni juhitud sadeveel ei ole enam teatud piirkondades lõppväljundit. Kogu valla territooriumil on probleemiks sadeveekraavid, mis mitmel pool puuduvad või on väga halvas olukorras, tekitades üleujutusi elamute piirkondades ja kahjustades teid. Ühisvee ja -kanalisatsiooni arendamine toimub vastavalt 14.12.2017 vastu võetud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava jõustus jaanuaris 2021. Alates 1. jaanuarist 2023 ühinesid Anija valla vee-ettevõtte ja Raasiku valla vee-ettevõtte OÜ Raven. Anija vald omandas osaühingus Raven 50% osaluse OÜ Velko AV jagunemise tulemusel, mille käigus läks Anija valla territooriumil asuv veemajandusega seotud vara üle osaühingule Raven. Uus ÜVK kava on vastu võetud 07.08.2025 OÜ Raven hakkas tegutsema Anija valla ja Raasiku valla ühise vee-ettevõtjana. Anija Vallavolikogu 24.11.2022 otsus nr 75 „Osaühingu VELKO AV ja Osaühingu Raven jagunemine ja Osaühingu Raven osanike lepingu heakskiitmine“. 2023. aastal koostas OÜ Raven Sihtasutusele Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) projekti Aegviidu ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamiseks, mis sai rahastuse. 2023-2024 toimuvad Aegviidu alevis (VI etapp – Metsa piirkond) ja (VII etapp – Jalaka piirkond) ühisveevärgi ja kanalisatsiooni tööd vastavalt ÜVK arendamise kavale. 2024. aasta alguses koostas OÜ Raven Riigi Tugiteenuste Keskuse „Kättesaadavad kvaliteetsed avalikud teenused – Harjumaa“ meetmesse taotluse Nikerjärve reoveekogumisala ÜVK rajamiseks, mis sai samuti rahastuse. Projekt viiakse ellu 2025. aasta lõpuks. Nende projektide elluviimisel on Anija valla reoveekogumisalad 100%liselt ÜVK torustikega kaetud. 2026-2029 on plaan KIK-i toetusega kolmes etapis kaasajastada Kehra linna sademeveesüsteemid.

Strateegiline eesmärk 1: ÜVK arengukava rakendamine

Meede 1: ÜVK rakendamine

Tegevused:

1. ÜVK arengukava täitmine.
2. Teavitustöö ÜVK liitumise tingimustest ja sellega kaasnevast kasust elanikele.
3. Süsteemne liitumise kohustuse täitmise kontrollimine ja meetmete rakendamine.

Strateegiline eesmärk 2: sademevee ärajuhtimise lahenduste projekteerimine ja väljahitamine

Meede 1: Kehra linna sademevee kanalisatsioon

Tegevused:

1. Kehra linna sademevee ärajuhtimise tervikliku lahenduse projekteerimine, arvestades olemasolevaid süsteeme.
2. Kehra linna sademevee ärajuhtimise lahenduse etapiviisiline väljahitamine.

Meede 2: sademevee kraavid ja muud kuivendussüsteemid

Tegevused:

1. Hetkeolukorra kaardistamine tiheasustusaladel ja tugiteede ääres.
2. Renoveerimis- ja hooldusplaani koostamine.
3. Vajalike tööde sihipärane teostamine, lähtudes koostatud plaanist.
4. Valla teede kraavide puhastamine, trüüpide korrastamine ja võsatõrje.
5. Säästlike sademevee süsteemide arendamine.

3.6.2 Teed

Hetkeolukord

Elanike igapäevase tegevuse kindlustamiseks on vajalik aastaringselt läbitav ning hooldatud teede ja tänavate võrgustik. Teede, tänavate ja avalike parklate kapitaalremont toimub vastavalt teehoiukavale, mida uuendatakse kord aastas. Hooldada on ca 236 km teid ja tänavaid. Talvel teostatakse lumetõrjet ca 400 km ulatuses. Kevadel ja sügisel greiderdatakse kruusateid 2 korda ja asustatud piirkondades tehakse tolmutõrjet. Vallavalitsus püüab aastaringselt tagada teede piisava hoolduse. 2017 ja 2020 läbi viidud rahulolu uuringutest selgub, et Anija valla elanikud on võrreldes 2017. aastaga käesoleval 2020. aastal teede olukorraga märkimisväärselt rohkem rahul. Raudtee ohutuks ületuseks soovitakse Kehrasse ja Aegviitu rajada jalakäijate tunnelid.

Strateegiline eesmärk: tagada aastaringselt kõikides valla piirkondades teede hea läbitavus

Meede 1: teede läbitavuse ja turvalisuse tagamine

Tegevused:

1. Talviste teehooldusnõuete täiendamine ja tööde teostamiseks riigihanke korraldamine.
2. Kevad- ja sügisperioodi teehooldustööde mahtude suurendamine.
3. Erateede avalikul eesmärgil kasutamise võimaldamine ja hoolduse tagamine.
4. Liikluskorralduse kaasajastamine suurema ohutuse saavutamiseks, arusaadava ja turvalise liikluskorralduse koostamine ja arendamine.
5. Elanikega kokkuleppel servituutide määramine erateedele valla kasuks, lahendamaks teevaidlusi.

Meede 2: valla teede renoveerimine ja rajamine

Tegevused:

1. Teede, tänavate ja avalike parklate kapitaalremont vastavalt teehoiukavale.
2. Kergliiklusteede projekteerimine ja etapiviisiline rajamine.
3. Lasteaedade õueala kõnniteede uuendamine.
4. Autosilla rajamine üle Jägala jõe Kehra linna ja Ülejõe küla ühendamiseks.

5. Jalakäijate sildade renoveerimine.

3.6.3 Ühistransport

Hetkeolukord

Valla ühistranspordi sõlmpunkt on Kehra. Kehrat läbib Tallinn–Tapa raudtee ning elanikel on võimalik kasutada Elroni linnalähedasi ja linnadevahelisi ronge. Kehras on lõpp-peatus maakondlikel ning vallasisestel bussiliinidel. Teiseks suuremaks ühistranspordi sõlmeks on Alavere, kus ristuvad maakondlikud ning vallasisesed bussiliinid. Vallasisesed bussiliinid on planeeritud ennekõike koolide õppetööst lähtuvalt.

Eeldusel, et tulevikus on rongiühendus Aegviidu, Kehra ja Tallinna vahel tihedam ja kiirem, on valla ühistranspordi tuleviku perspektiiviks vallasiseste kogumisliinide suurendamine. Kuna tulevik on seotud nii Rail Balticu kui ka Tallinna trammiliikluse korrastamisega, siis on vajalik lisaks juba kirjapandule koordineerida ühistransporti (sh õpilasliine) nii Raasiku kui ka Rae vallaga.

Strateegiline eesmärk: valla kõiki piirkondi katab vajadusi arvestav ühistranspordi võrk

Meede 1: valla ühistranspordi võrgu arendamine

Tegevused:

1. Koostöös MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskuse ja Elroniga ühistranspordivõrgu korrastamine.
2. Bussipeatuste kaasajastamine koostöös kohaliku kogukonna ja Transpordiametiga.
3. Sotsiaaltaksode süsteemi loomine.
4. Laiendada sõidujagamisteenust valda (nt BOLT vms).
5. Kõikides ühistranspordi suundades (buss-buss, buss-rong) sujuvalt toimiva ümberistumise võimaluse loomine.

3.6.4 Soojamajandus

Hetkeolukord

2016. aastal võeti vastu „Anija valla Kehra linna, Lehtmetsa ja Alavere küla soojusmajanduse arengukava aastateks 2016–2026“. Vallas on praegu vaid üks kaugkütte piirkond Kehra linn (sh Lehtmetsa küla). Et Alavere katlamaja teenindas vaid kolme valla hallatavat asutust, arvati 2018. aasta sügisel Alavere küla kaugkütte piirkonnast välja, kuna sisuliselt ei saanud seda piirkonda enam käsitleda kaugkütte piirkonnana. Aegviidus puudub ühine soojavarustus, hooned on kohalikul küttel, peamiselt puidul. Tõuseb soojuspumpade ja maakütte osatähtsus.

2016. aasta algul toimus konkurss soojatootja leidmiseks, mille võitis SW-Energia. Konkursi võitja hakkas Kehra kaugkütte piirkonnas tootma soojusenergiat 2019. aasta kevadest. SW-Energia ehitas uue katlamaja, mille nimivõimsus on 6,5 MW, mis sisaldab ka 1,5 MW reserv- ja tipukoormuse võimsust. Uus katlamaja tagab piirkonna baaskoormuse ning reserv- ja tipukoormuse. Välja on vaja arendada elektrikatkestuse korral korteriühistutel generaatori ühendamise võimekus. Velko AV OÜle kuulunud Kalda tänava vana katlamaja likvideeriti 2021. aastal ja kinnistule rajati turg. Samuti on Lehtmetsa külas asuv reservkatlamaja sisustus likvideeritud ning vabaks jäänud ruumid arendab Velko AV välja teiste funktsioonide täitmiseks.

Alavere katlamaja renoveeriti 2013. aastal ja teenindab valla hallatavaid asutusi – kooli, lasteaeda ja rahvamaja. Kehra soojavarustuse parandamiseks on koostatud kaugküttetorustike rekonstrueerimise projekt, mis tänaseks on üldjoontes ka realiseerunud.

Strateegiline eesmärk: katlamajade ja kaugküttesüsteemide renoveerimine kokkuhoiu saavutamiseks

Meede 1: Kehra kaugküttepiirkonna arendamine

Tegevused:

1. Kaugküttetorustike etapiviisiline rekonstrueerimine.
2. Kaugküttetorustiku laiendamine vastavalt elamumajanduse arendamisele.
3. Kehra linna ja Lehtmetsa küla soojamajanduse arengukava kaasajastamine.

Meede 2: Alavere küttesüsteemide kaasajastamine

Tegevused:

1. Tasuvusanalüüsi teostamine parima küttelahenduse leidmiseks.
2. Täielik üleminek taastuvatele energialiikidele.

3.6.5 Energiamajandus

Hetkeolukord

Valla hallata olevad hooned on enamasti soojustuse või küttesüsteemide osas ümber ehitatud aastatel 2007-2017. 2018. aasta sügisel sai ümber ehitatud lasteaed Mõmmila hoone ning 2018. aasta lõpuks valmis Kehra Tervisekeskus. Paljudes ümberehitatud hoonetes on rekonstrueeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemid koos automaatsete soojasõlmedega, mis võimaldavad kulusid optimeerida. Alavere Põhikool renoveeriti põhjalikult 2021. aasta septembriks. Aegviidu Mesitaru lasteaia hoone renoveerimine lõpetati 2024. aastal. Soojustamata on sotsiaalmajad ja Kehra Sotsiaalkeskus. Aegviidu koolihoone läheb lammutamisele ja asemele rajatakse 2026. ja 2027. aastal uus nõuetele vastav koolihoone.

Tänavavalgustus on Kehra linnas, Aegviidu alevis, Alavere, Anija, Lehtmetsa, Ülejõe, Härmakosu, Soodla ja Voose külas. Tänavavalgustussüsteemide kaasajastamiseks koostati projekt, mis sai rahastuse sihtasutuselt Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK). Kaasaegse üle vallalise energiasäästliku tänavavalgustussüsteemi rajamine ja uuendamine valmis 2020. aasta oktoobris. Kehtestada detailplaneeringuga uuselamupiirkondades ja tehnoparkides kohustus arendajatel tänavavalgustus välja ehitada.

Strateegiline eesmärk: hoonete energiatõhususe tõstmine ja küttekulude vähendamine

Meede 1: hoonete renoveerimine energiasäästu saavutamiseks

Tegevused:

1. Olemasolevate hoonete seisukorra kaardistamine.
2. Hoonete soojustamine ja soojasüsteemide renoveerimine.
3. Alternatiivsete energiaallikate kasutuselevõtt KOV-i objektidel.

Meede 2: ülevallalise tänavavalgustuse arendamine

Tegevused:

1. Tiheasustuse tänavavalgustuse laiendamine ja optimeerimine.
2. Bussipeatuste valgustuse rajamine.

3.6.6 Jäätmemajandus

Hetkeolukord

Vastavalt jäätmehoolduseeskirjale on Anija vallas jäätmeveoga liitumine kohustuslik kõikidele jäätmetekitajatele. Olmejäätmed kogutakse sorteeritult prügikastidesse ja konteineritesse ning organiseeritakse nende regulaarne äravedu kehtivat jäätmeluba omava firma poolt vastavalt elanikega sõlmitud lepingule. 2021. aastal liitus Anija vald jäätmemajanduse valdkonna arendamiseks mittetulundusühinguga Eesti Jäätmehoolduskeskus.

Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud kogu Anija valla territoorium ning 2022. aasta sügisest käivitus uus korraldatud jäätmeveo periood, korraldatud jäätmeveo teenust pakub OÜ EKO VIR. Elanikel on võimalik korraldatud jäätmeveo raames ära anda segaolmejäätmeid, paberit ja kartongi, klaaspakendeid, biolagunevaid köögi- ja sööklajäätmeid, biolagunevaid aia- ja haljastusjäätmeid, suurjäätmeid ning rõiva- ja tekstiiljäätmeid. Samuti on kõigil soovijatel võimalik liituda pakendite kohtkogumisega, lisaks on ka edaspidi pakendeid võimalik ära anda nii jäätmejaamas kui ka avalikes kogumispunktides. Biojäätmete eraldi kogumine on kohustuslik ja biojäätmeid ei tohi visata segaolmejäätmete hulka. Biolagunevaid toidu- ja köögijäätmeid saab üle anda nii korraldatud jäätmeveo raames, kuid on lubatud ka nõuetele vastav kohtkompostimine. Biolagunevaid jäätmeid tohib tekkekohal kompostida ainult eramajade kinnistutel. Samas on vallavalitsusel õigus teha erandeid kortermajadele, lähtudes igast konkreetsest kortermajast eraldi, kui korteriühistul on kindel soov biolagunevaid jäätmeid kompostida ning neil on olemas oma aiamaa ja/või peenrad. Säästmaks loodust ja vähendamaks enda ökoloogilist jalajälge, on eramajade kinnistutel ning eriti hajaasustusega aladel igal kinnistul mõistlik biolagunevaid jäätmeid kompostida, mitte tellida selleks eraldi jäätmevedu jäätmeveo teenuse osutajalt.

Kasutuskõlblikke riideid, tekstiile, mänguasju ja jalanõusid on võimalik ära viia MTÜ Riidepunkt konteineritesse, mis asuvad Kehra linnas ja Alavere külas. 2020. aasta algul valmis Anija vallas jäätmejaam jäätmete keskkonnasõbralikuks käitlemiseks ja korduvkasutamiseks. Jäätmejaam aitab oluliselt kaasa valla jäätmetest puhastamisele ja jäätmete korduskasutamiseks suunamisele. Jäätmejaama teenuste kasutamine elanikkonna poolt on osutunud nii suureks, et jäätmejaam vajab laiendamist. Ohtlikke jäätmete ning asbestijäätmete kogumiseks korraldab Anija Vallavalitsus ka kogumisringe, kui on selleks toetusfondidest toetust saanud.

Strateegiline eesmärk: Anija valla jäätmemajandus on korraldatud keskkonnasõbralikult ja jätkusuutlikult.

Meede 1: Haldusterritooriumil jäätmealase tegevuse korraldamine.

Tegevused:

1. Tiheasustusaladel prügimajade ja/või süvamahutite rajamine.
2. Elanikkonna teadlikkuse tõstmine jäätmete sorteerimisest ja säästlikust tarbimisest.
3. Kohaliku initsiatiivi ja vabaühenduste ning kodanikualgatuse toetamine keskkonnahoiu ja säästliku tarbimise edendamisel.
4. Jäätmete liigiti kogumise võimekuse parendamine jäätmejaama laiendusega.
5. Elanikkonna teadlikkuse tõstmine ringmajanduse valdkonnas.
6. Ringmajanduse põhimõtete järgimine, sh avalike ürituste korraldamisel.

Investeeringud:

Investeeringu objekt							Rahastusallikas
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Kehra linna sadevete kanalisatsiooni projekteerimine ja etapiviisiline väljaehitamine		E	459247		1075080		Vallaeelarve ja KIK 1 534 276,80 Toetus 60 %
Aegviidu alevi (VI etapp – Metsa piirkond) ja (VII etapp – Jalaka piirkond) ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitööd	450000						Aegviidu Jaama tn ÜVK – kogusumma 829890€, omafinantseering 414115€, 2024 eelarveaasta
Aegviidu Nikerjärve		280756					Nikerjärve ÜVK – kogusumma 701890€, omafinantseering 280756€, 2025 eelarveaasta
Teede ja tänavate avalike parklate remont vastavalt teehoiukavale	132300	112611	330120	x	x		Vallaeelarve
Uuslamupiirkondade taristu arendamine (Keskuse tn ja Vainu tee)				E	x		Vallaeelarve
Uuslamupiirkondade arendamine (Alavere, Niidu ja Kose mnt 26)				E	x		Vallaeelarve
Aegviidu raudteepeatuse parkla laiendamine			E	x	x		Potentsiaalsed toetusmeetmed 50% ja 50% vallaeelarve
Bussipeatuste ajakohastamine		15000	30000	x			Vallaeelarve, kogukond ja Transpordiamet

Kergliiklustee rajamine Kaunissaare - Pikva - Alavere				E	x		Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Kergliiklustee rajamine Voose - Vetla - Kreo						x	Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Kergliiklustee rajamine Räägu teest Lahinguvälja rongijaamani						x	Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Kergliiklustee rajamine Kehra - Lilli- Soodla					E	x	Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Kergliiklustee rajamine Soodla - Kõrvemaa			200000	x			Toetus 100%
Kergliiklustee rajamine Kehra - Vikipalu					E		Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Kergliiklustee rajamine Alavere-Rooküla- Lükati						E	Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Kergliiklustee rajamine Kehra linnas Ülejõe tee			E	x			Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Kergliiklustee rajamine Kaunissaare–Kehra					E	x	Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Kergliiklustee rajamine Aegviiduraudtee ülesõidule (Meie kauplusest bussijaamani)			E	x	x		Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Tänavavalgustuse etapiviisiline rajamine: etapp I (Salumäe, Kaunissaare, Lehtmetsa) etapp II (Alavere, Pikva, Vetla, Vikipalu: Räägu teest			E	x	x		Vallaeelarve

rongipeatuseni)							
Aegviidu uue kalmistu urniala väljaehitamine				E	x	x	Vallaeelarve
Kehra urniala arendamine				E	x		Vallaeelarve
Süvamahutite rajamine		E	286 936				90% toetusmeede ja 10% korteriühistud
Alavere katlamaja küttesüsteemi vahetus			E	x			Potentsiaalsed toetusmeetmed ja vallaeelarve
Kehra staadioni juurde ülekäiguraja ehitus			50000				Transpordiamet

E- ettevalmistus

x- tegevus on planeeritud sellesse aastasse

3.7 Valla juhtimine ja kogukonnad

3.7.1 Üldvalitsemine

Hetkeolukord

Anija valla juhtimisstruktuur koosneb vallavolikogust, vallavalitsusest ja hallatavatest asutustest. Vallavolikogus on 19 liiget ning volikogu on oma ülesannete täitmiseks moodustanud 6 komisjoni: arengu- ja eelarvekomisjon, haridus- ja noorsootöökommisjon, majandus- ja keskkonnakommisjon, huvitegevuse- ja kogukonnakommisjon, sotsiaalkommisjon, revisjonikommisjon.

Anija vallal on 10 hallatavat asutust: Kehra Gümnaasium, Kehra Kunstidekool, Alavere Põhikool, Anija Valla Lasteaiad, Anija Valla Kultuurikeskus, Anija Valla Noortekeskus, Anija Valla Keskraamatukogu, Kehra Sotsiaalkeskus, Aegviidu Kool ja Aegviidu Raamatukogu.

Vallavalitsuses ja valla hallatavates asutustes on august 2025. aasta seisuga kokku 348 töötajat, kellest 41 on ametis vallavalitsuses. Allasutuste raamatupidamine on tsentraliseeritud.

Vallavalitsuse töötajate arv tagab omavalitsuse toimimise kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses ja muude õigusaktidega sätestatud ülesannete täitmiseks.

Anija vald on 100% omanik äriühingus osaühingus Velko AV ning sihtasutuste Anija Mõisa Haldus ja Anija Valla Spordimaailm asutaja.

Käesoleva arengukava perioodi peamised ülesanded on konkurentsivõimelise ja atraktiivse elukeskkonna loomine elanike heaolu suurendamise kaudu, vallavalitsuse teenistujate kompetentside arendamine ning hallatavate asutuste juhtimiskvaliteedi parandamine, et saavutada parim tulemus võimalikult optimaalse kuluga.

Arengustrateegia elluviimiseks on vajalik koostöö naaberomavalitsustega kvalifitseeritud spetsialistide tööle rakendamiseks valdade üleselt ning rahvusvaheline koostöö teiste omavalitsustega.

Väga oluline on valla elanikele regulaarne info jagamine vallas toimuvate tegevuste ja sündmuste kohta, kasutades infokanalitena Anija valla veebi- ja sotsiaalmeedia lehekülgi, kord nädalas ilmuvat ajalehte Sõnumitooja ja Anija Valla Kultuurikeskuse loodud sündmustekalendrit. Kord kuus ilmub Sõnumitooja Anija valla erilehena, mis kajastab mahukamalt valla tegemisi. Leht on Anija valla kauplustes tasuta võtmiseks.

Strateegiline eesmärk: valla efektiivne ja edukas juhtimine läbi teenistujate kompetentsi tõstmise ja elanike teenindamisele orienteerituse.

Tegevused:

1. Vallavalitsuse teenistujate tööjaotuse ja koormuse optimeerimine.
2. Personalitöö arendamine, töötajate kompetentsi arendamine ja koolituste koordineerimine.
3. Töötajate enesearengu toetamine.
4. Motiveeriva töökeskkonna loomine ja kujundamine.
5. Valla noortekogu töö igakülgne toetamine ja arendamine.
6. Volinike koolituste koordineerimine.
7. Koostöö arendamine kohalike omavalitsustega, sealhulgas koostöö arendamine rahvusvahelisel tasandil.
8. Vallamaja infosüsteemide korrastamine, vajalike turvameetmete rakendamine.
9. Vallavalitsuse haldusalas olevate ressursside optimeerimine valla haldussuutlikkuse parendamiseks.
10. Omavalitsuse poolt osutatavate teenuste muutmine elanikele kvaliteetsemaks ja kättesaadavamaks.
11. Valla juhtimise läbipaistvuse tagamine.
12. Elanikkonna kaasamine strateegilistesse otsustusprotsessidesse.
13. Anija valla sihipärane mainekujundus.
14. Valda tutvustava väärtuste ja sümboolika väljatöötamine.
15. Kommunikatsioonistrateegia välja töötamine, mis tagaks ka muukeelsele elanikkonnale esmatähtsa informatsiooni kättesaadavuse.
16. Tagasiside süsteemi rakendamine rahuloluküsitluste ja uuringute näol.
17. Vallavalitsuse järjepidev ja sisuline koostöö valla hallatavate asutuste ja valla osalusega ettevõtetega.
18. Valla kodulehe arendamine uudiste edastamiseks.

3.7.2 Kogukonnad

Hetkeolukord

Kuna vaatenurgad kodanikuühiskonnale on pidevas muutumises, ei ole kogukond mõistena ka Anija vallas ühtselt defineeritud, nagu ei ole seda tehtud kogu Eestis.

Anija vallas on tugevad külakogukonnad ning tekkima on hakanud ka linnakogukondi, nt Kehras Põrgupõhja asumis. Kogukonna inimesed tunnevad üksteist ja suhtlevad omavahel, pakuvad teineteisele praktilist abi, mõistmist või tuge, neil on jagatud väärtused ja eesmärgid. Kogukonnas kogetakse solidaarsust, st tunnetatakse, et ollakse mingis aspektis sarnases olukorras ja koos tegutsedes on võimalik edasi liikuda, lahendusi leida. Hästi toimivas kogukonnas respektieritakse erinevusi ja taotletakse kõigi kogukonnaliikmete kaasamist. Toimiv kogukond otsib võimalusi, et kõik kogukonnaliikmed saaksid oma oskusi ja andeid panustada. Kogukonnas saab iga liige valida isikliku läheduse määra ise, st ta võib olla teatud ajal aktiivsem ja tuumikule lähemal ning teatud perioodil kaugemal. Ükski organisatsioon ei ole automaatselt kogukond, kuid organisatsiooni kuuluvatest inimestest võib kujuneda kogukond. Ka naabruskonnas või omavalitsuses elavad inimesed ei moodusta kohe kogukonda. Kogukonnas on inimeste vahel mitteformaalsed suhted ja tegutsetakse koos. Kogukonnas tegelevad inimesed eelkõige oma igapäevaeluliste asjadega. Kogukonna liike on erinevaid. Kogukondlik tegevus ei piirdu vaid MTÜ vormiga ega ka piirkondliku vormiga. Välja võib tuua nt Anija valla käsipallikogukonna: kuigi on moodustatud mittetulundusühing HC Kehra Fännklubi, ei ole käsipallikogukonna liikmete arv piiritletud selgelt geograafiliselt ega ka ühenduse liikmelisusega. Anija vallas on kogukondlik aktiivsus organisatsiooniliselt mitmekesine (MTÜd, külavanemate eestvedamisel ja ühistest huvidest kogunevad kogukonnad). Alates 2023. aastast on toimunud regulaarselt kord kvartalis küladele ja vabaühendustele ümarlaud. Iga aasta antakse valla eelarvest vabaühendustele toetust ning parimatele aasta tegijatele jagatakse tunnustusi Eesti Vabariigi aastapäeva pidulikul kontserdil. Kogukondade ja kohaliku omavalitsuse vahelise koostöö toimimise hea näide on 2023. aastal ühiselt läbitud “Kogukonnalabor 2023” ning kaasava kogukonna elavdamine läbi koostöö nt 2024. aasta “Kultuurikava 24+” koostamine ja töögrupi moodustamine.

Strateegiline eesmärk: jätkusuutlikud ja aktiivsed kogukonnad

Meede 1: aktiivsuse tõstmine ja jätkusuutlikkuse suurendamine kogukonnas.

Tegevused:

1. Kodanikualgatuslike ühenduste kui partnerite kaasamine otsuste kujundamise protsessi.
2. Aktiivsete vallakodanike, vabaühenduste, külavanemate ja külaseltside nõustamine, innustamine ja tunnustamine.
3. Vabaühenduste tegevuste toetamine koostöös MTÜ Ida-Harju Koostöökojaga (Leader-meede), HEAK-i ja KÜSK-iga.
4. Avalike teenuste delegeerimine.
5. Kohalike kogukondade kohta regulaarne info kogumine ja korrastamine.
6. Ühiskonnaelus osalemise võimaluste tagamine teistsuguse keele ja kultuuritaustaga inimestele.

4. ANIJA VALLA EELARVESTRAATEEGIA

4.1. Eelarvestrateegia olemus

Eelarvestrateegia on Anija valla arengukavast tulenev finantsplaan, mis seob valla prioriteetid, vajadused ja võimalused ning annab rahalised orientiirid kavandatud tegevuste realiseerimiseks. Eelarvestrateegia koostatakse neljaks eelseisvaks eelarveaastaks ja lähtealusteks on omavalitsuse tegevust reguleerivad õigusaktid, riigi eelarvestrateegia ja rahandusministeeriumi majandusprognoos.

Anija valla eelarvestrateegia koosneb põhitegevuse tulude ja –kulude prognoosist, investeerimis- ja finantseerimistegevuse vajaduse planeerimisest ning finantsdistsipliini täitmisest.

Eelarvestrateegia annab ülevaate omavalitsuse, kui arvestusüksuse finantsseisundist ning võimekusest olemasolevaid kohustusi teenindada. Eelarvestrateegia kirjeldab omavalitsuse finantsolukorda ning prognoosib rahavoogude kujunemist eelseisvatel eelarveaastatel.

Anija valla eelarvestrateegia on koostatud arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks kavandatavate tegevuste finantseerimise planeerimiseks.

Eelarvestrateegia on aluseks iga- aastasele valla eelarve koostamisele ning annab üldised suunised ja juhised. Täiendavalt analüüsitakse eelarve tulusid ja kulusid eelarve koostamise käigus. Lisaks valla eelarvelistele vahenditele on oluline kaasata täiendavaid eelarveväliseid ressursse, milleks on eelkõige Euroopa Liidu struktuurifondide vahendid ja kindlustada erinevate toetusprojektide omaosaluse katmine. Investeeringuobjektide planeerimisel on prioriteetsed välisrahastusega projektid.

4.2. Majandusprognoos

Eesti majandus langes 2024. aastal 0,3% ja seejuures langes suure osa tegevusalade lisandväärtus. Samas kasvas jooksevhinnas SKP 1,2% võrreldes 2023 IV kvartaliga. Eesti ettevõtete ja majapidamiste kindlustunne on väike. Eesti panga prognooside kohaselt tuleb majandustõus raskelt. Hinnatõus püsib tänavu tootmiskulude suurenemise ja kiire maksutõusude tõttu. Ettevõtted kannavad praeguseks suurenenud palga- ja muud tootmiskulud oma toodete ja teenuste hindadesse edasi ja koos mootorsõiduki registreerimistasu kehtestamise ning käibemaksu ja aktsiiside tõusudega kerkib tänavu hinnatase 5,4 protsenti. Järgmisel aastal taandub inflatsioon keskpanga prognoosi järgi kolme protsendi lähedale ja püsib eeldatavasti samal tasemel ka ülejärgmisel aastal. Statistikaamet korregeeris 2025 esimese kvartali majanduskasvu kiirhinnangu 1,2-protsendiselt tõusult 0,3 protsendi suuruseks languseks, mis näitab majanduse taastumise raskusi. Rahandusministeeriumi kevadprognoosi kohaselt jääb majanduse reaalmaht 2024. aastal üldjoontes 2023. aastaga samale tasemele. 2025. aastal oodatakse 3,3%-list majanduskasvu, mida toetab paranev välisnõudlus ning madalamad intressimäärad. Aastaks 2025 taandub inflatsioon 2,5% tasemele ning jääb edaspidi stabiilselt 2% lähedale. (Rahandusministeerium, 2025).

Arvestades majanduslangust, võib tööturu olukorda pidada rahuldavaks. Hoolimata majanduslangusest on tööpuuduse määr tõusnud mõõdukalt. 2024. aastal tõusis töötuse määr 6,4%-lt 7,2%-ni ning hõivatute arv vähenes 0,3% võrra (Rahandusministeerium, 2025). Suurim töökohtade kadu toimus tööstuses ja ehituses. Keskmine brutopalk kasvas 2025. aastaks 2 042 euron, aastase nominaalkasvuga ligikaudu 5%. Reaalselt suureneb palk 2,5% võrra, ületades inflatsioonimäära. Palgakasv aeglustus 2024. aastal 6% tasemele, kuid jääb järgmisteks aastateks 5% lähedale (Rahandusministeerium, 2025).

Tööhõive kasv taastub oodatavasti alates 2025. aastast koos majanduse elavnemisega, kuid pikemaajaliselt piiravad tööjõu kasvu kõrge osalusmäär ja tööealise elanikkonna vähenemine. Seetõttu ei prognoosita töötajate arvu kasvu alates 2026. aastast (Rahandusministeerium, 2025).

Kui SKP statistika näitab meie majanduse kohta üsna pessimistlikku pilti ning majandus on olnud languses kuus kvartalit järjest, siis tööpuudus on kerkinud suhteliselt vähe.

Seega kui majanduskasv hakkab taastuma aasta teisest poolest, siis võib hõive suurenemist oodata viitajaga ehk alles 2025. aastal. Pikemaajaliselt piirab edasist hõive kasvu juba praegu kõrge osalusmäär ning tööjõu nappus. Seetõttu ei prognoosi Rahandusministeerium alates 2026. aastast märkimisväärses töötajate arvu kasvu.

Kohalike omavalitsuste eelarvepuudujääk ulatus 2023. aastal pea 0,5%ni SKPst. Kuna 2025. aastal on kohalike omavalitsuste valimised, mis tavapäraselt on kaasa toonud keskmisest suurema rõhu investeringutele, siis võib oodata kõrge defitsiidi taseme jätkumist. Valimistele järgnevatel aastatel väheneb omavalitsuste defitsiit keskmiselt 0,2%-le SKP-st. Seda tingib ühelt poolt halvenenud kohalike omavalitsuste finantsvõimekus, mis piirab nende võimalusi kohustusi juurde võtta ja nõuab jätkusuutlikkuse tagamiseks teenuste ja toetuse rahastamise üle vaatamist, ning teiselt poolt kasvab hüppeliselt saadavate investeringutoetuste maht (välisabi ja CO₂)

Tabel 1. Rahandusministeeriumi majandusprognoosi põhinäitajad:

Makromajanduslikud näitajad	2024	2025	2026	2027	2028	2029
SKP reaalkasv, %	-0,3	1,7	2,5	2,2	2,2	2,2
Tarbijahinnaindeks, %	3,5	5,2	3,3	2,4	2,2	2,0
Keskmine palk, eurot	1981	2078	2184	2287	2389	2495
Keskmise palga reaalkasv, %	4,4	-0,3	1,7	2,3	2,2	2,3
Tööpuuduse määr, %	7,6	7,1	6,6	6,4	6,3	6,2

Allikas: Rahandusministeeriumi kevadine majandusprognoos

4.3. Tulubaasi prognoos

Anija valla põhitegevuse tulud on liigitatud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) § 7 jaotusele: maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadud toetused tegevuskuludeks ning muud tegevustulud. 2025. aastal on põhitegevuse tulude maht kavandatud 14,2 miljonit eurot. Järgnevatel eelarveaastatel on prognoositud tulude kasv keskmiselt 2,2% aastas.

Tulude prognoosimisel on lähtutud konservatiivse eelarve koostamise põhimõtetest, mille kohaselt hinnatakse tulusid pigem ettevaatlikult, arvestades võimalike majanduslanguste ja turukõikumiste riskidega. Seetõttu ei toetuta liialt optimistlikele kasvustsenaariumidele. Kulude poolel on arvesse võetud reaalseid ja vältimatuid kohustusi ning vajaduse korral jäetakse reserv ootamatute väljaminekute katteks.

Anija vallas elas 2025. aasta augusti seisuga 6340 inimest. Elanikest 1560 on pensionitulu saajad ning 3030 saavad muud liiki tulu. (Statistiliselt ei ole võimalik eristada, kui suur osa muu tulu saajatest saab samaaegselt ka pensioni.) Üksikisiku tulumaksu prognoosimisel on arvesse võetud Rahandusministeeriumi makromajanduslikke prognoose, valla maksumaksjate arvu muutust, sissetulekute kasvu ja töötuse määra dünaamikat.

Alates 2024. aastast on kohalike omavalitsuste tulumaksutulu kasvu mõjutanud eakate üldhoolduse rahastamise reform, mille tulemusena on 2025. aastal kehtestatud eraldise määr 5,5%. Samal ajal vähendab Tulumaksuseaduse muudatus KOVidele eraldatava füüsilise isiku tulumaksu eraldise määra 11,89%-lt 11,29%-le ning järgmistel aastatel on oodata eraldise määra edasist vähenemist.

Rahandusministeeriumi andmetel oli 2025. aasta esimese poolaasta seisuga Anija vallas ühe kuu keskmine maksumaksjate arv 4568 inimest, mis on 22 võrra vähem kui 2024. aastal. Samal ajal suurenes pensionitulu saajate arv viie võrra ning vähenes muu tulu saajate arv 27 võrra. 2025. aasta augustikuu seisuga on Anija vallas keskmine pensionitulu 833 eurot ja keskmine muu tulu 1700 eurot saaja kohta, kasvades võrreldes eelneva aastaga vastavalt 45 ja 50 euro võrra. Töötute arv oli 2025. aasta aprilli lõpus 217 inimest, mis on 22 võrra vähem kui möödunud aasta samal ajal.

Tabel 2. Tulumaksu laekumise prognoos 2029. aastani:

	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Maksumaksjate arv Anija vallas	4 590	4 568	4 610	4 610	4 610	4 610
sh pensionitulu	1 560	1 565	1 570	1 570	1 570	1 570
muu tulu	3 030	3 003	3 040	3 040	3 040	3 040
Maksumaksjate arvu muutus	1,6%	-0,5%	0,9%	0%	0%	0%
Keskmine sissetulek inimese kohta kuus						
sh pensionitulu	788	833	876	919	962	1005
muu tulu	1 650	1 700	1 750	1 775	1 800	1 825
Sissetuleku kasv	2,5%	3,9%	3,6%	2,6%	2,5%	2,5%
Tulumaksu tulu aastas	8 163 653	8 572 500	9 087 210	9 361 100	9 364 000	9 364 000
Tulumaksu laekumise kasv	12,3%	5,0%	6,0%	3,0%	0%	0%

2025. aasta tulumaksu tõusu võrreldes 2024. aasta tegeliku laekumisega on prognoositud 5,0% ja 2025. aasta tõus tuleneb tulumaksu eraldise suuruse ja põhimõtete muutustest. Edasi järgnevatel aastatel on arvestatud keskmiselt kahe ja poole protsendilise tõusuga. Tulumaksu laekumise prognoosi korrigeeritakse vajadusel eelarve koostamise protsessi käigus.

Tulu maamaksust on eelarvestrateegias prognoositud väikese tõusuga, milles on arvesse võetud maa maksustamishinna ja maksumäärade muutusi.

Tulud kaupade ja teenuste müügist ja riigipoolsed toetused on arvestatud kuni 8% tõusuga. Riigieelarvest omavalitsustele edasi kantavate riiklike maksutulude ning tasandus- ja toetusfondi ühtne eesmärk on tagada kohalikele omavalitsustele piisavad vahendid kohalike elu küsimuste üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks. Kui ülejäänud vahendite kasutamise üle otsustab ainult kohalik omavalitsus, siis toetusfondi vahendid on määratud konkreetseteks otstarveteks. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt suunatakse tasandusfondi kaudu lisavahendid vähem tulukamatele valdadele, et vähendada regionaalset mahajäämust.

Muud tegevustulud (maavarade kaevandamistasu, vee ressursimaks ja saastetasu jäätmete viimisest keskkonda) on planeeritud 2025. aasta tegeliku tulude tasemel ja järgnevatel aastatel olulist tõusu ei ette näha ei ole.

Tabel 3. Tulude prognoos 2029. aastani:

Tulu liik	2024 tegelik	2025 eeldatav	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos
Maksutulud	8 366 175	8 837 500	9 375 210	9 649 100	9 652 000	9 652 000
Kaupade, teenuste müük	775 366	838 154	840 000	860 000	880 000	882 000
Tasandus- ja toetusfond	4 025 549	3 997 430	4 030 000	4 060 000	4 130 265	4 211 979
Toetused tegevusteks	265 761	266 016	250 000	250 000	250 000	250 000
Muud tegevustulud	415 707	350 000	365 000	365 000	365 000	365 000
Põhitegevuse tulud kokku	13 848 558	14 289 100	14 860 210	15 184 100	15 277 265	15 360 979

4.4. Kulude prognoos

Eelarve kulud jagunevad vastavalt KOFS jaotusele: antavad toetused tegevuskuludeks ja muud kulud, mis omakorda jaguneb personali-, majandamis- ja muudeks kuludeks.

Anija valla kulude prognoosimisel on arvestatud käesolevas eelarvestrateegias püstitatud eesmärgiga, hoida tulud ja kulud tasakaalus ning seeläbi tagada piisav investeerimisvõime (sh. omafinantseering arendusprojektidele, millele õnnestub saada kaasrahastamine eurotoetuste näol) ja laenude teenindamise võime. Eesmärgi saavutamiseks tuleb prioriteetsena eelistada tulevikus kulude kokkuhoidu võimaldavaid projekte.

Makstavate toetuste summa mahu kasv tuleneb 2023.a. juulist käivitunud hooldekodude reformist, mistõttu järgnevatel aastatel on kohustus hüvitada vanurite hooldekodutasud. Personalikulude tõusu planeeritud ei ole. Palga tõus saab toimuda sisemiste ümberkorralduste arvel – koosseisude ja töötaja kasutuse ülevaatamine/hindamine, koosseisude ja juhtimiskulude vähendamine. Põhitegevuse kuludest moodustavad personalikulud strateegia perioodil stabiilselt kuni 62 %

Majandamiskulude kasvu planeerida ei ole võimalik. Käibemaksu tõusust tulenev kulude kallinemine ja prognoositava tarbijahinna indeksi tõus saab katta üksnes muude majandamiskulude vähenemise arvelt.

Tabel 4. Kulude prognoos 2029. aastani:

Kulu liik	2024 tegelik	2025 eeldatav	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos
Makstavad toetused	1 038 857	1 551 276	1 235 317	1 330 000	1 380 000	1 420 000
Personalikulud	7 924 746	8 322 318	8 590 000	8 590 000	8 590 000	8 600 000
Majandamiskulud	3 541 469	3 804 146	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Muud tegevuskulud	-4 323	142 250	144 000	145 000	146 000	147 000
Põhitegevuse kulud kokku	12 500 749	13 819 990	13 969 317	14 065 000	14 116 000	14 167 000

Tulude ja kulude planeerimisel on järgitud põhimõtet, et säiliks omafinantseerimise võimekus ja põhitegevuse tuleml oleks positiivne. Strateegiaperioodi eesmärgiks on põhitegevuse tulemi saavutamine määral, mis tagab laenude ja intresside tagasimaksed ja võimaldab omaosaluse katmist planeeritavatele investeeringutele.

Tabel 5. Prognoositava põhitegevuse tulude ja –kulude muutuste tulemus:

	2024 tegelik	2025 eeldatav	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos
Põhitegevuse tulude muutus %	7	3	4	2	1	1
Põhitegevuse kulude muutus %	0	11	1	1	0	0
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,11	1,03	1,06	1,08	1,08	1,08

4.5. Finantseerimistegevus

Anija vallas teenindada alljärgnevad laenulepingud:

- 1) SA Keskkonnainvesteeringute Keskus - Kehra reoveekogumisala veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimise ja laiendamise kaasrahastamise omafinantseeringu katteks võetud laen. Põhiosa tagasimaksed algasid 01.01.2013 ja lõpevad 27.08.2028. Laenu jääk 01.01.2025. aasta seisuga on 245 545 eurot. Intressimäär 1,0 % + Euribor.
- 2) Swedbank – valla teede remondiks ja EL investeeringuprojektide omaosaluseks võetud laen 2018. aastal. Laenu summa 1,2 miljonit eurot. Põhiosa tagasimaksed algasid 16.01.2019 ja lõpevad 16.07.2028. aastal. Laenu jääk 01.01.2025. aasta seisuga 480 681 eurot. Intressimäär 1,12 % + Euribor.
- 3) SEB pank - valla teede remondiks ja EL investeeringuprojektide omaosaluseks võetud laen 2019. aastal. Laenu summa 0,55 miljonit eurot. Põhiosa tagasimaksed algasid 16.01.2020 ja lõpevad 17.01.2028. aastal. Laenu jääk 01.01.2025. aasta seisuga 223 899 eurot. Intressimäär 1,25 % + Euribor.
- 4) SEB pank – Alavere kooli renoveerimiseks ja uue lasteaia ehituseks võetud laen. Laenu summa 2,5 miljonit eurot. Põhiosa tagasimaksed algasid 16.01.2022 ja lõpevad 17.01.2032. aastal. Laenu jääk 01.01.2025. aasta seisuga 1 992 015 eurot. Intressimäär 0,71 % + Euribor.
- 5) SEB pank – Lastetare lasteaia hoone ehituseks võetud laen. Laenu summa 1,35 miljonit eurot. Põhiosa tagasimaksed algasid 16.01.2023 ja lõpevad 27.12.2032. aastal. Laenu jääk 01.01.2025. aasta seisuga 1 128 375 eurot. Intressimäär 1,04 % + Euribor.
- 6) SEB pank – Anija-Kehra kergtee ehituseks ja Aegviidu lasteaia hoone renoveerimiseks võetud laen. Laenu summa 2,5 miljonit eurot. Põhiosa tagasimaksed algasid 16.01.2024 ja lõpevad 7.12.2033. aastal. Laenu jääk 01.01.2025. aasta seisuga 2 390 435 eurot. Intressimäär 1,104 % + Euribor.

Investeeringuteks on võimalik maksimaalselt võtta laenu 2026. aastal prognoosi kohaselt 1,7 miljonit eurot. Laenukohustuste suurus kokku on siis 7,6 miljonit eurot, mis on netovõlakoormus 51,4% põhitegevuse tuludest ning 2027.aastal on võimalik võtta laenu 1,0 miljonit eurot. Laenukohustuse suurus kokku siis 7,6 miljonit eurot, mis on netovõlakoormus 49,9% põhitegevuse tuludest.

4.6. Finantsdistsipliini tagamise meetmete täitmine

Kohalike omavalitsuste finantsdistsipliini tagamise eesmärk on maandada riske, mis võivad põhjustada KOVide finantsraskuste teket. Pikalt püsiv ülejõu käiv võlakoormus või jooksvate tulude puudujääk on peamised finantsraskuste tekkimise põhjused.

Finantsraskuste tekkimine tähendab elanikele teenuste kättesaadavuse halvenemist, sest eelarve jätkusuutlikkuse tagamiseks tuleb hakata kärpima kulusid.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt on finantsdistsipliini tagamise meetmeks:

- põhitegevuse tuleml peab olema positiivne või null;
- netovõlakooormusel on kaks erinevat ülempiiri sõltuvalt finantsvõimekusest:
 - ✓ ülempiir võrdub kuuekordse põhitegevuse tulemi suurusega, kuid ei tohi ületada põhitegevuse tulude kogusummat (seega individuaalne piirmäär 60–80%);
 - ✓ kui kuuekordne põhitegevuse tuleml on väiksem kui 60% põhitegevuse tuludest on netovõlakooormuse ülempiiriks 60% põhitegevuse tuludest.

Ajutiselt (2024.a lõpuni) tõsteti netovõlakooormuse alampiiri 80%-le ning individuaalset ülemmäära 10x põhitegevuse tulemist. 2025. aastast alates hakkavad need vähenema järk-järguliselt, kuni 2028. aastal jõutakse tavapäraste määradeni.

Eelarvestrateegia perioodiks planeeritud põhitegevuse tuleml ja netovõlakooormus vastavad KOFS-i normatiividele.

Nende näitajate alusel otsustatakse Anija valla finantsolukorra üle ning nende täitmata jätmine võib kaasa tuua sanktsioonid. KOFS näeb ette finantsdistsipliini tagamise meetmed kogu kohaliku omavalitsuse arvestusüksusele. Kohaliku omavalitsuse arvestusüksus on kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuvad üksused. Sõltuvaks üksuseks loetakse raamatupidamise seaduse mõistes üksust, mis on kohaliku omavalitsuse otsese või kaudse valitseva mõju all: saab kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalikult-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksuselt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 % vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Tabel 6. Netovõlakooormuse näitajad:

Anija vald	2024 tegelik	2025 eeldatav	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos
Põhitegevuse tulud	13 848 558	14 289 100	14 860 210	15 184 100	15 277 265	15 360 979
Laenukohustuse jääk	6 387 668	6 853 764	7 631 606	7 574 889	7 212 553	6 427 467
Likviidsete varade suunamata jääk	340 011	0	18	342	739	13828
Netovõlakooormus (eurodes)	6 047 657	6 853 764	7 631 588	7 574 547	7 211 814	6 414 639
Netovõlakooormus %	43,7	48,0	51,4	49,9	47,2	41,8

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on omavalitsuse jätkusuutliku finantspoliitika tagamine: positiivne eelarvetuleml, laenude teenindamise ja investeerimisvõimekuse ja reservide olemasolu. Planeerimise eesmärgiks on tagada eelarveprotsessi stabiilsus, vahendite sihipärane ja efektiivne kasutamine. Raskemini prognoositavad on kaks olulist tululiiki – tulud üksikisiku tulumaksust ja tulud riigi tasandusfondist. Tulumaks moodustab ca 60 % Anija valla põhitegevuse tuludest.

Kulude struktuur ei ole viimastel aastatel oluliselt muutunud, muutunud ei ole ka valdkondades kulude jaotus. Elanikkond väheneb ja vananeb, valla finantseerimisvõimekus väheneb ja tulude tõus

kulub tänase struktuuri ülalpidamiseks. Paremaks toimetulekuks tuleb, kas tehtavad kulud vastavalt teenuste kasutajaskonnale üle vaadata või saada edaspidiseks arenguks riigilt lisavahendeid (omavalitsuste rahastamismudeli muutus).

Vabariigi Valitsus kinnitas 23.05.2024.a. tulubaasi kompensatsiooni kava, mille alusel ei või KOV-i tulubaas tulumaksu eraldise määra vähenemisest tulenevalt väheneda üle 1,5% võrreldes stsenaariumiga.

Anija valla eelarvestrateegia finantsandmete koond vt lisa 2.

5. ARENGUKAVA SEIRE

Anija valla arengukava kehtestab Anija vallavolikogu ja praktilist elluviimist korraldab aastail 2024–2029 Anija vallavalitsus. Arengukava on vallavalitsuse töövahend ja juhend oma tegevuste korraldamiseks koostöös avalikkusega. Arengukavas on määratletud lähiaastate prioriteetsed tegevused ja projektid. Investeeringute kavas on loetletud investeeringute objektid aastateks 2024–2029, tegevuste potentsiaalsed rahastusallikad ja hinnangulised maksumused. Lisaks valla eelarvele arvestatakse kava täiendavate finantseerimisallikatena ka Eesti riigi eelarvest eraldatavaid finantstoetusi ning Eesti, välisriikide või rahvusvaheliste organisatsioonide abi ja toetust koostööprogrammidest, sh Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite kaasamine. Samuti on arengukava täitmiseks tarvilik tagada sihtfinantseeringuid ja erasektori kaasfinantseeringuid.

Arengukava rakendamise seire ja ajakohastamine toimub igal aastal, eelnedes järgneva aasta eelarve koostamisele. Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele peab vallavolikogu arengukava ajakohastamise tarvis tegema otsuse igal aastal 15. oktoobri seisuga. Arengukava ajakohastamise käigus aktualiseeritakse valla olukorda iseloomustavad faktandmed ning olukorrast tulenevad probleemipüstitused, hinnatakse arengukava elluviimist. Vajadusel täpsustatakse arengumudelisse seatud eesmärgid ja ülesandeid. Seejärel seatakse järgneva aasta tegevusprioriteedid ning viiakse sisse muudatused investeeringute kavas, milles näidatud tegevused ja vajalikud rahalised mahud on ühtlasi aluseks valla eelarve koostamisele.

6. ARENGUKAVA LISAD

Anija valla arengukava 2024–2029 juurde kuulub kaks lisa:

1. Investeeringute kava 2024–2029
2. Eelarvestrateegia